

**МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**ФАКУЛЬТЕТ ПОДАТКОВОЇ СПРАВИ, ОБЛІКУ ТА АУДИТУ
КАФЕДРА ЕКОНОМІЧНОЇ ПОЛІТИКИ, МАРКЕТИНГУ ТА БІЗНЕС-
АНАЛІТИКИ**

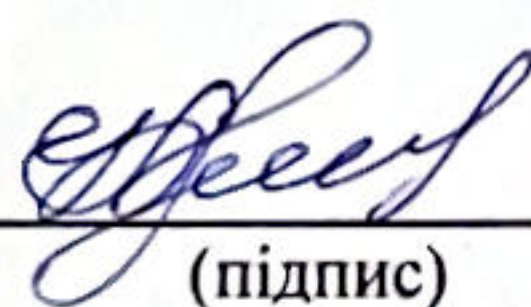
**КВАЛІФІКАЦІЙНА МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА
на тему: “МЕХАНІЗМ ЗАЛУЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В
ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ”**

Здобувача вищої освіти другого (магістерського) рівня, II курсу, групи МЕМ-23-1,
спеціальності 292 “Міжнародні економічні відносини”,
освітня програма “Міжнародні економічні відносини/International Economic Relations”

(підпис)

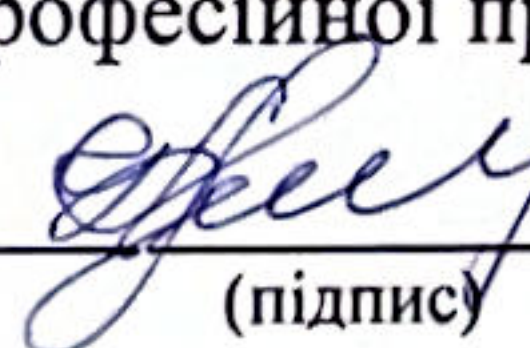
Дриняєв Антон Юрійович
(прізвище, ім'я, по батькові)

Науковий керівник

(підпис)

Коляда Олена Володимирівна, к.е.н., доцент
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

Керівник освітньо-професійної програми

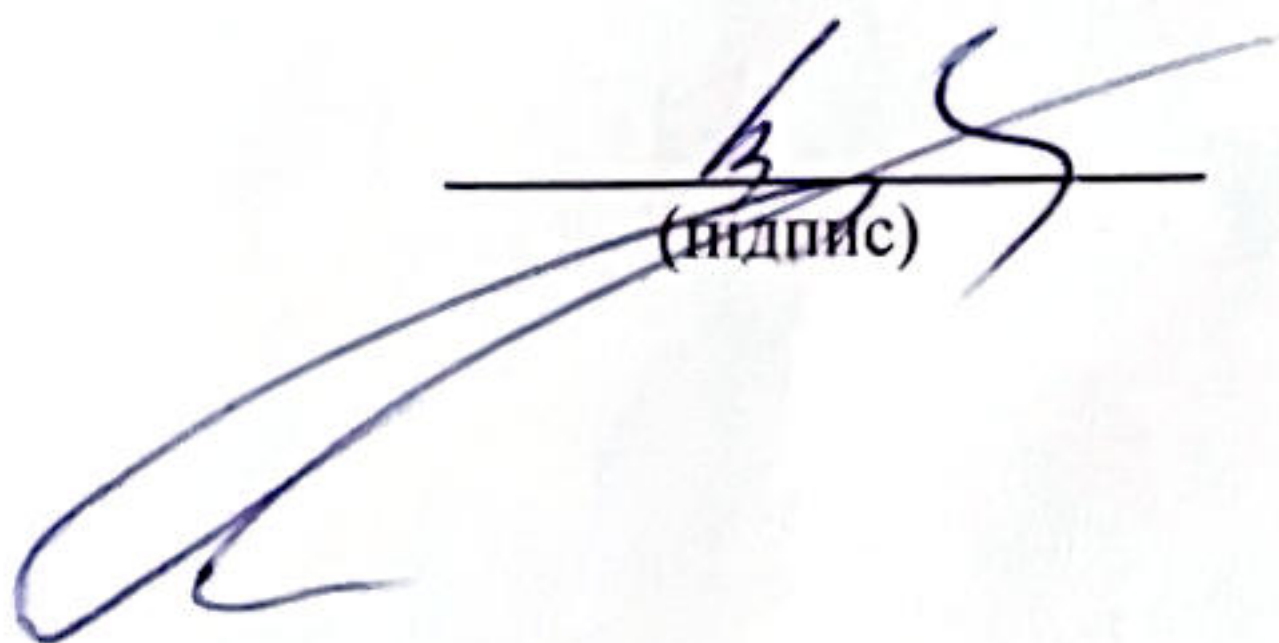

(підпис)

Коляда Олена Володимирівна, к.е.н., доцент
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

Допущено до захисту за рішенням кафедри _____

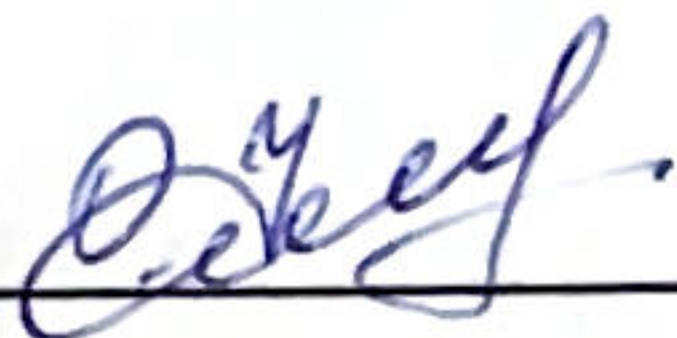
протокол від «7» 01 2025 № 1

Завідувач кафедри

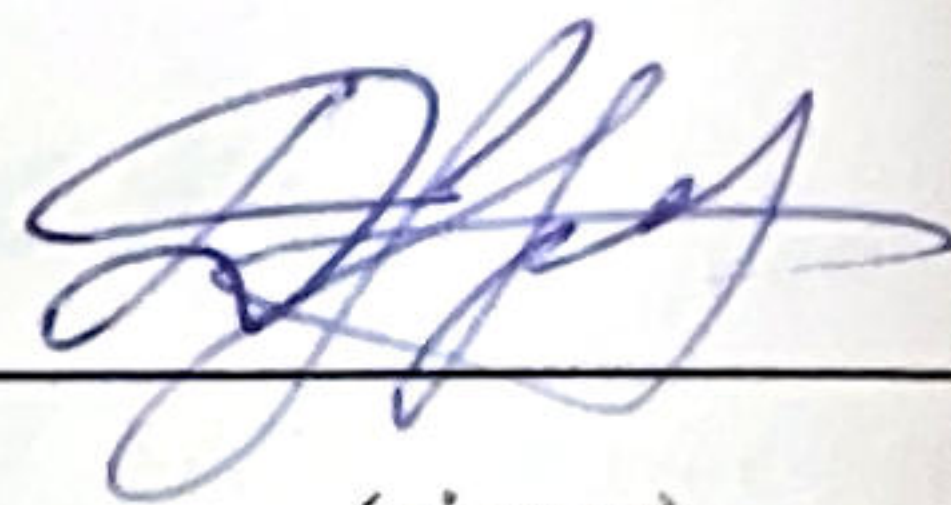

(підпис)

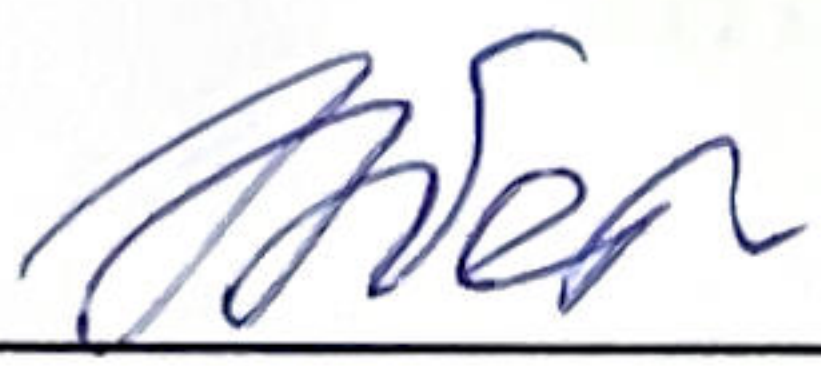
Паянок Тетяна Миколаївна, к.е.н., доцент
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

Ірпінь – 2025

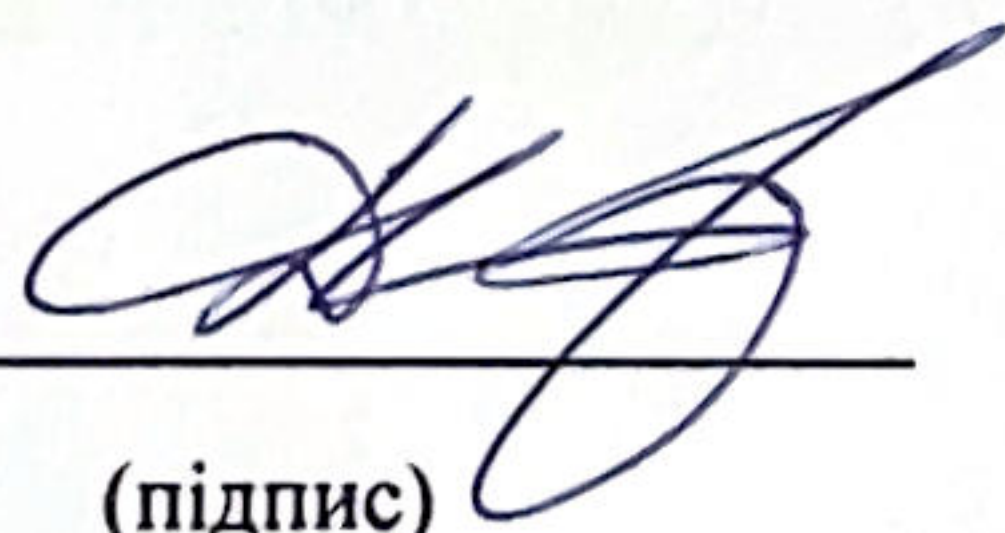
Реєстрація № 38 24.01.25.
(дата) (підпис відповідальної особи)

Результати перевірки до захисту 15.12.24
(до захисту, на доопрацювання) (дата) (підпис)

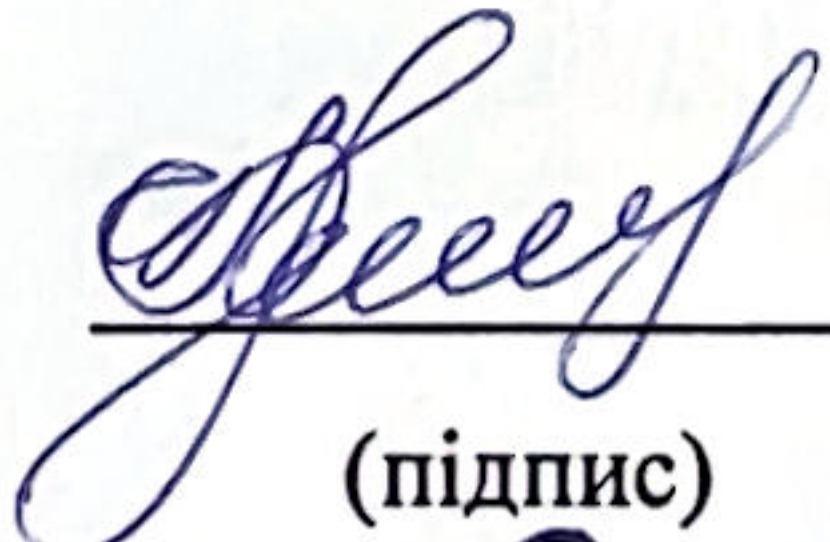
Результат захисту 65 14.02.25
(оцінка) (дата) (підпис)

Голова комісії: Дергач А. В.
(підпис) (ініціали, прізвище)

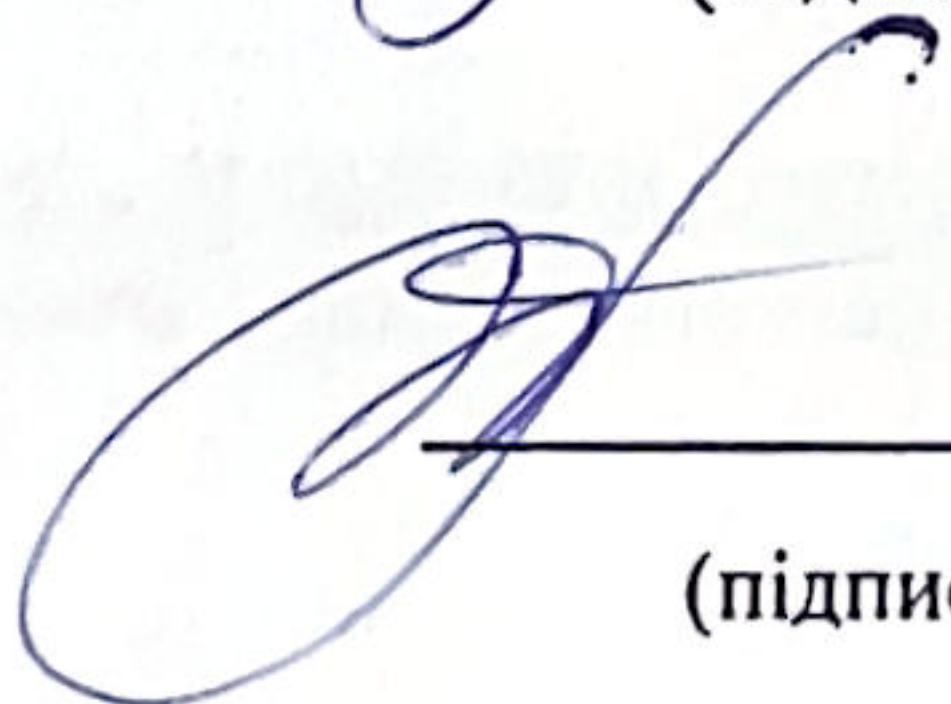
Члени комісії:

(підпис)

Лазаренко Д. О.
(ініціали, прізвище)

(підпис)

Томасюк О. В.
(ініціали, прізвище)

(підпис)

Васіленко. В.
(ініціали, прізвище)

БЛАНК ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Об'єкти контролю	Діапазон оцінки в балах	Фактична кількість балів	Примітки	Дата, П.І.П.: керівника, голови комісії членів комісії, секретаря, (підписи)
ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ КЕРІВНИКОМ ТА РЕЦЕНЗЕНТОМ				
1.Зміст кваліфікаційної роботи (якість теоретичного матеріалу, його зв'язок з практичним, вміння представляти матеріал в логічній послідовності, наявність висновків та пропозицій)	від 0 до 30	20		15.12.24 Колесник Олександр
2.Дотримання вимог щодо оформлення	від 0 до 10	5		
3.Вчасне виконання роботи на всіх етапах у встановлені кафедрою терміни	від 0 до 5	5		
4. Рецензент	від 0 до 5	3		
РАЗОМ БАЛІВ*	від 0 до 50	33		
ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ КОМІСІЄЮ ПО ЗАХИСТУ				
1.Доповідь	від 0 до 10	10		Величко Олександр Колесник Олександр Дерман Олександр Мазуренко
2. Роздатковий матеріал	від 0 до 5	5		
3. Знання теоретичного та практичного матеріалу, вміння відповідати на запитання	від 0 до 25	17		
5. Апробація (участь у конференціях)	від 0 до 10	0		
РАЗОМ БАЛІВ	від 0 до 50	32		
ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ БАЛІВ	від 0 до 100	65		

ПЕРЕВЕДЕННЯ ОЦІНКИ ЗА 100-БАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ ДО НАЦІОНАЛЬНОЇ ШКАЛИ ТА ШКАЛИ

Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ЕКТС	Оцінка за національною шкалою	Дата	П.І.П.: голови, членів комісії, секретаря, (підпис)
65	D	3	14.02.25	Величко В. Колесник О.В. Дерман А.В. Мазуренко С. Величко Т.В.

ПРАВИЛА ПЕРЕВЕДЕННЯ ОЦІНОК ДО НАЦІОНАЛЬНОЇ ШКАЛИ ТА ШКАЛИ ЕКТС

Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ЕКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	5 (відмінно)
80-89	B	4 (добре)
70-79	C	
60-69	B	3 (задовільно)
50-59	E	
35-49	EX	2 (незадовільно)

Факультет податкової справи, обліку та аудиту

Кафедра економічної політики, маркетингу та бізнес-аналітики

Спеціальність 292 "Міжнародні економічні відносини"

Освітня програма "Міжнародні економічні відносини/International Economic Relations"

Затверджую

Завідувач кафедри

№ 19 « 20 » 11 2023

Завдання на кваліфікаційну роботу

здобувачу вищої освіти

Дриняев Антон Юрійович

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема кваліфікаційної роботи — Механізм залучення іноземних інвестицій в економіку України

Затверджена наказом ректора від «08» 01 2024 № 3

2. Строк здачі закінченої роботи – 20.11.2024 р.

3. Цільова установка — обґрунтування теоретичних засад, аналіз сучасного стану та розробка практичних рекомендацій щодо удосконалення механізму залучення іноземних інвестицій в економіку України.

4. Мета роботи — дослідити сучасний стан залучення іноземних інвестицій в економіку України, виявити проблеми та бар'єри цього процесу і запропонувати напрями вдосконалення механізмів їх залучення.

Об'єкт дослідження — процес залучення іноземних інвестицій в економіку України.

Предмет дослідження — організаційно-економічні, правові та інституційні аспекти створення сприятливих умов для іноземних інвесторів.

База дослідження — Національний банк України (НБУ), Міністерство фінансів України (МФУ), Міжнародний валютний фонд (МВФ), Всесвітній економічний форум (World Economic Forum), Державна служба статистики

України.

5. Вихідні дані до роботи — наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених, статичні дані міжнародних організацій, ресурси Інтернет.

6. Перелік графічного матеріалу — схеми, рисунки, графіки, діаграми та таблиці за темою та об'єктом дослідження.

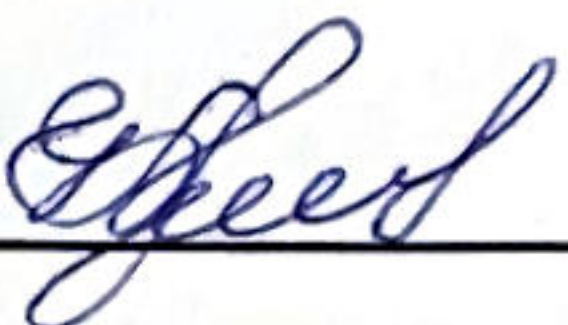
7. Зміст кваліфікаційної роботи (перелік питань за кожним розділом): титульна сторінка; бланк оцінювання кваліфікаційної роботи; завдання на дипломну роботу; анотацію та ключові слова (українською та англійською мовами); зміст кваліфікаційної роботи; вступ; критичний огляд літератури з теми дослідження та опис методики, інструментарію та джерела інформації за темою дослідження; практичні результати дослідження; пропозиції щодо удосконалення (покращення) одержаних результатів; висновки; список використаних джерел; додатки.

8. Календарний план виконання кваліфікаційної роботи

№ п/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	
		За планом	Фактично
1	Вибір теми	до 01.11.2023 р.	до 01.11.2023 р.
2	Вивчення літературних джерел та складання плану роботи	до 30.01.2024 р.	до 30.01.2024 р.
3	Підготовка 1 розділу дипломної роботи та надання його керівнику	12.03.2024 р.	12.03.2024 р.
4	Підготовка 2 розділу дипломної роботи та надання його керівнику	04.06.2024 р.	04.06.2024 р.
5	Підготовка 3 розділу дипломної роботи та подання їх керівнику	01.11.2024 р.	01.11.2024 р.
6	Підготовка вступу та висновків до дипломної роботи та подання її керівнику	04.12.2024 р.	04.12.2024 р.
7	Доопрацювання дипломної роботи та подання її керівнику	до 09.12.2024 р.	до 09.12.2024 р.
8	Отримання відгуку керівника дипломної роботи	09-10.12.2024 р.	09-10.12.2024 р.
9	Допуск дипломної роботи до захисту (попередній захист)	10-15.12.2024 р.	10-15.12.2024 р.
10	Отримання зовнішньої рецензії на дипломну роботу	15-25.01.2025 р.	15-25.01.2025 р.
11	Захист дипломної роботи	10-14.02.2025 р.	10-14.02.2025 р.

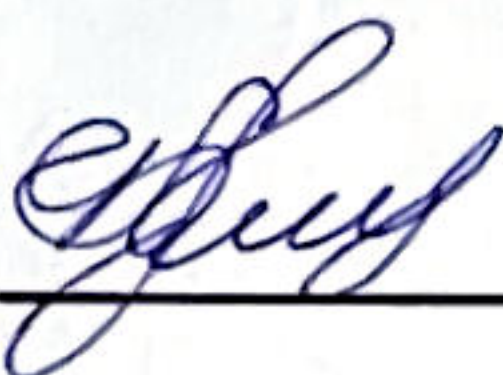
9. Дата видачі завдання «25» березня 2024

10. Керівник кваліфікаційної роботи

(підпис)

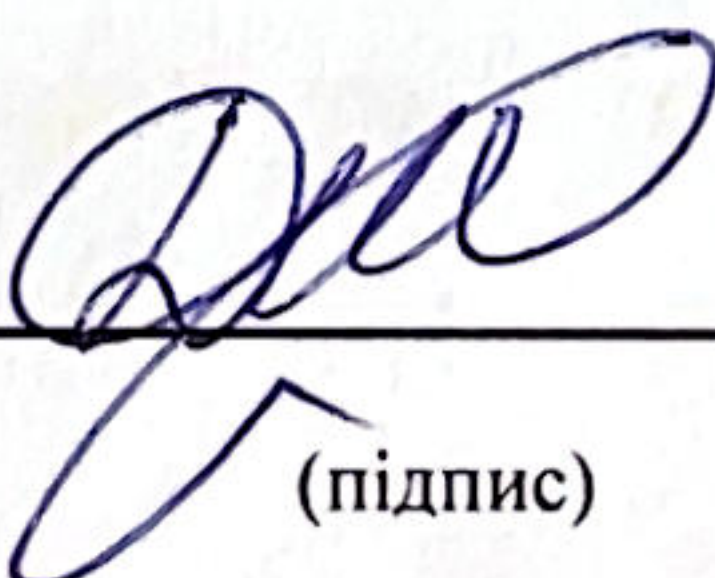
Коляда О.В.
(прізвище, ініціали)

10. Гарант освітньо-професійної програми

(підпис)

Коляда О.В.
(прізвище, ініціали)

11. Завдання до виконання отримав здобувач вищої освіти

(підпис)

Дриняєв А.Ю.
(прізвище, ініціали)

АНОТАЦІЯ

Механізм залучення іноземних інвестицій в економіку України

(назва кваліфікаційної роботи)

Мета роботи – дослідити сучасний стан залучення іноземних інвестицій в економіку України, виявити проблеми та бар'єри цього процесу і запропонувати напрями вдосконалення механізмів їх залучення.

Завданнями роботи є:

1. Розглянути теоретичні засади іноземного інвестування, його сутність та види.
2. Проаналізувати чинники, що впливають на залучення іноземного капіталу.
3. Провести аналіз динаміки та структури іноземних інвестицій в економіку України.
4. Виявити основні проблеми та бар'єри, з якими стикаються іноземні інвестори в Україні.
5. Запропонувати шляхи вдосконалення механізму залучення іноземних інвестицій через покращення інституційного середовища та створення стимулів для інвесторів.

Предметом дослідження є організаційно-економічні, правові та інституційні аспекти створення сприятливих умов для іноземних інвесторів.

Об'єктом дослідження виступає процес залучення іноземних інвестицій в економіку України.

Базою дослідження виступають Національні Інвестиційні Фонди України. Установи ДПУ та інвестицій.

За результатами дослідження сформульовані відповідні висновки та пропозиції щодо кроків України в процесі залучення іноземних інвестицій в економіку України..

Одержані результати можуть бути використані в практичній діяльності у підрозділах, головних управліннях у всіх областях України та у структурах, які безпосередньо взаємопов'язані з інвестиційним полем України.

Кваліфікаційна робота містить 48 сторінок, 6 таблиць, список використаних джерел з 60 найменувань.

Ключові слова: Інвестиції , міжнародне інвестування , міжнародні відносини.

Рік виконання кваліфікаційної роботи – 2024.

Рік захисту кваліфікаційної роботи – 2025.

ANNOTATION

Mechanism for Attracting Foreign Investments into the Economy of Ukraine

(Title of the Qualification Paper)

The aim of this study is to analyze the current state of foreign investment attraction in Ukraine's economy, identify the challenges and barriers of this process, and propose directions for improving investment attraction mechanisms.

The objectives of the study include:

1. Examining the theoretical foundations of foreign investment, its essence, and types.
2. Analyzing the factors influencing the attraction of foreign capital.
3. Conducting an analysis of the dynamics and structure of foreign investments in Ukraine's economy.
4. Identifying the main problems and barriers faced by foreign investors in Ukraine.
5. Proposing ways to improve the mechanism of foreign investment attraction by enhancing the institutional environment and creating incentives for investors.

The subject of the research includes organizational, economic, legal, and institutional aspects of creating favorable conditions for foreign investors.

The object of the research is the process of attracting foreign investments into the economy of Ukraine.

The research is based on the National Investment Funds of Ukraine, state investment institutions, and related organizations.

Based on the research findings, relevant conclusions and recommendations have been formulated regarding Ukraine's steps in the process of attracting foreign investments into its economy.

The obtained results can be used in practical activities within departments and main offices across all regions of Ukraine, as well as in structures directly related to Ukraine's investment field.

The qualification paper consists of 48 pages, includes 6 tables, and a list of 60 sources.

Keywords: Investments, international investment, international relations.

Year of completion of the qualification paper – 2024.

Year of defense of the qualification paper – 2025.

ЗМІСТ

ВСТУП

Розділ 1. Теоретичні засади залучення іноземних інвестицій

1.1. Сутність та види іноземних інвестицій

1.2. Фактори впливу на залучення іноземного капіталу

Розділ 2. Сучасний стан залучення іноземних інвестицій в Україні

2.1. Аналіз динаміки та структури іноземних інвестицій в Україні

2.2. Основні проблеми та бар'єри для іноземних інвесторів в Україні

Розділ 3. Напрями вдосконалення механізму залучення іноземних інвестицій.

3.1. Покращення інституційного та правового середовища

3.2. Створення стимулів для іноземних інвесторів

ВИСНОВКИ

ВСТУП

Залучення іноземних інвестицій є одним із найважливіших завдань для економіки України в умовах глобалізації та економічної інтеграції. Інвестиції сприяють зростанню виробничих потужностей, модернізації інфраструктури, створенню нових робочих місць та впровадженню інновацій. Успішне залучення іноземного капіталу також сприяє зміцненню економічної стабільності країни, її міжнародному іміджу та конкурентоспроможності.

В умовах постійних економічних і політичних викликів перед Україною постає проблема створення ефективного механізму залучення іноземних інвестицій. Незважаючи на високий потенціал, обумовлений вигідним географічним розташуванням, значними природними ресурсами та кваліфікованою робочою силою, Україна стикається з низкою перешкод на шляху залучення капіталу. Серед них – недосконале правове середовище, низький рівень захисту прав інвесторів, корупція та недостатній розвиток інфраструктури.

Актуальність теми

Дослідження механізмів залучення іноземних інвестицій є надзвичайно актуальним у контексті розбудови економіки України. Ефективне управління інвестиційними потоками дозволяє зменшити вплив зовнішніх ризиків, забезпечити фінансування ключових галузей і посилити економічну безпеку держави. В умовах сучасних викликів та інтеграції в європейський економічний простір розробка ефективних механізмів залучення іноземного капіталу є стратегічним завданням.

Об'єкт і предмет дослідження

Об'єкт дослідження – процес залучення іноземних інвестицій в економіку України. Предмет дослідження – організаційно-економічні, правові та інституційні аспекти створення сприятливих умов для іноземних інвесторів.

Мета і завдання дослідження

Мета роботи – дослідити сучасний стан залучення іноземних інвестицій в економіку України, виявити проблеми та бар'єри цього процесу і запропонувати напрями вдосконалення механізмів їх залучення.

Для досягнення мети поставлено такі завдання:

1. Розглянути теоретичні засади іноземного інвестування, його сутність та види.
2. Проаналізувати чинники, що впливають на залучення іноземного капіталу.
3. Провести аналіз динаміки та структури іноземних інвестицій в економіку України.
4. Виявити основні проблеми та бар'єри, з якими стикаються іноземні інвестори в Україні.
5. Запропонувати шляхи вдосконалення механізму залучення іноземних інвестицій через покращення інституційного середовища та створення стимулів для інвесторів.

Наукова новизна

Наукова новизна роботи полягає в комплексному аналізі механізмів залучення іноземного капіталу в сучасних умовах економіки України. Особливу увагу приділено систематизації проблем, які перешкоджають інвестуванню, а також розробці рекомендацій щодо вдосконалення політики залучення іноземних інвестицій.

Теоретична та практична значущість

Теоретична значущість роботи полягає у систематизації знань про особливості залучення іноземного капіталу в умовах трансформаційної економіки.

Практична значущість дослідження полягає у розробці рекомендацій, які можуть бути використані урядовими структурами, бізнесом та іншими

зацікавленими сторонами для створення сприятливого інвестиційного клімату.

Структура роботи

Робота складається із вступу, трьох розділів, висновків та списку використаних джерел.

- У першому розділі розглянуто теоретичні засади залучення іноземних інвестицій, зокрема їх сутність, види та фактори впливу.

- У другому розділі проведено аналіз динаміки та структури іноземних інвестицій в Україні, а також ідентифіковано основні проблеми та бар'єри для іноземних інвесторів.

- У третьому розділі запропоновано напрями вдосконалення механізмів залучення іноземних інвестицій, зокрема через покращення інституційного середовища та створення стимулів для інвесторів.

Дослідження спрямоване на формування практичних рекомендацій щодо створення ефективного механізму залучення іноземного капіталу в економіку України для сприяння її сталому розвитку.

Розділ 1. Теоретичні засади залучення іноземних інвестицій

1.1 Сутність та види іноземних інвестицій

Термін "інвестиції" походить від латинського слова, що означає "вкладення". У економіці це визначається як вкладення капіталу з метою його приросту в майбутньому. Таке зростання повинно компенсувати інвестору відмову від негайного використання ресурсів, ризики та можливі втрати, пов'язані з інфляцією [2].

До недавнього часу у вітчизняному законодавстві термін "інвестиції" часто ототожнювався з капітальним будівництвом або використовувався в контексті міжнародного приватного права. У міждержавних угодах щодо взаємного захисту і стимулювання інвестицій цей термін охоплював різні види майнових цінностей, що інвестор вкладає на території іншої країни. До таких активів належать:

- Рухоме і нерухоме майно, а також майнові права, такі як іпотека, застава або орендні права.
- Цінні папери, частки в капіталі підприємств.
- Права на виконання фінансових зобов'язань за договорами.
- Об'єкти інтелектуальної власності.
- Права, пов'язані з господарською діяльністю, включаючи розвідку та використання природних ресурсів.

З юридичної точки зору інвестиції – це передача майна від інвестора до іншого суб'єкта (реципієнта) з метою отримання прибутку. Таке розуміння охоплює широке коло правових відносин, наприклад, оренду, фінансовий лізинг, довірче управління або комерційну концесію. Інвестиційний договір, як правило, спрямований на довгострокове співробітництво, фінансування підприємницької діяльності та створення стабільних господарських зв'язків.

Юридичний зміст категорії "інвестиції" визначається через законодавче регулювання. Це включає визначення сутності інвестицій, сфер їх застосування, правових форм і цілей, які ставить інвестор. Основна мета інвестування полягає у досягненні корисного ефекту: отримання прибутку або іншого результату, значущого для інвестора чи суспільства в цілому. Корисний ефект може бути як економічним, так і соціальним [4].

Таким чином, інвестиції слід розглядати як інструмент досягнення матеріального результату при оптимізації витрат. Це розкриває їхню економічну сутність. Для вивчення інвестиційної діяльності важливо враховувати як юридичні, так і економічні аспекти цього поняття. З одного боку, юридичне тлумачення дозволяє чітко регулювати правові відносини, а з іншого – економічний підхід розкриває функціональну роль інвестицій у розширеному відтворенні.

Як для окремої особи, так і для компанії або держави, інвестиції є ключовим інструментом стабільного розвитку та примноження ресурсів. Вони реалізують природну властивість економічних суб'єктів до розширеного відтворення через інвестиційну діяльність.

Інвестиційна діяльність передбачає вкладення будь-якого виду майна з метою досягнення певних результатів. Ці результати можуть бути як отриманням прибутку, так і здобуттям іншого корисного ефекту. Сутність інвестиційної діяльності полягає не лише у фінансових вкладеннях, але й у здійсненні практичних заходів, спрямованих на досягнення визначених цілей.

Цей процес включає вибір найбільш ефективних форм капіталовкладень, що сприяють розвитку та розширенню фінансових і економічних можливостей компанії. Інвестиції передбачають динамічне перетворення вкладень через додану вартість, що створюється капітальними ресурсами. Як предмет інвестицій розглядаються грошові кошти, цінні папери та інші активи. Об'єктами ж виступають різні види

підприємницької або іншої діяльності. Основна мета інвестицій – досягнення прибутку або іншого виду економічної вигоди [5].

Роль інвестицій в економіці можна визначити через такі ключові функції:

1. Розширення ресурсної бази: Інвестиції сприяють збільшенню матеріальних і фінансових ресурсів, які забезпечують розвиток економіки шляхом відтворення виробничих потужностей.

2. Зростання доходів через мультиплікативний ефект: Кожна вкладена одиниця капіталу генерує додаткові доходи, що збільшуються з часом, створюючи ефект ланцюгової реакції в економіці.

3. Оптимізація структури суспільного виробництва: Інвестиції змінюють пропорції економіки, сприяючи збільшенню частки науково-технічних і високотехнологічних галузей, а також зменшенню залежності від сировинної економіки.

4. Розвиток інновацій: Завдяки інвестиціям створюються умови для впровадження нових технологій і форм інноваційної діяльності, що стимулює зростання конкурентоспроможності економіки.

Важливим аспектом економічного зростання є економічна та технологічна модернізація галузей і підприємств. Це забезпечується завдяки інвестиціям, які також сприяють підвищенню зайнятості та соціального благополуччя через створення нових робочих місць, зростання доходів населення і покращення умов життя.

Інвестиційна діяльність, з точки зору законодавства, близька за сутністю до поняття "інвестиції". Однак у першому випадку акцент ставиться на динаміці та реалізації інвестиційних процесів, тоді як друге поняття підкреслює об'єкти, предмети та цілі капіталовкладень. Інвестиційна діяльність охоплює процес вибору, реалізації та управління капіталовкладеннями, які сприяють розвитку економічного та фінансового потенціалу компаній [7].

Ключові напрямки інвестицій визначаються джерелами капіталу, суб'єктами вкладень та об'єктами інвестування. Наприклад, у виробничій сфері інвестиції спрямовуються на розширення потужностей, модернізацію техніки та оновлення основних фондів. Тривалість повернення інвестицій також є важливим критерієм класифікації – коротко-, середньо- та довгострокові вкладення мають різні ризики та перспективи окупності.

Метою інвестиційної діяльності в підприємницькому середовищі є максимізація доходів, що досягається шляхом зростання вартості компанії, забезпечення динамічного розвитку виробництва, отримання запланованої прибутковості та підтримання ліквідності вкладень навіть в умовах змін ринкової кон'юнктури.

Принципи інвестиційної діяльності включають:

1. Системний підхід, що враховує взаємозв'язок усіх компонентів процесу.
2. Оцінку ризиків і оптимальне співвідношення ризику та доходів.
3. Максимізацію прибутковості та ефективності вкладень.
4. Орієнтацію на альтернативні можливості інвестування.
5. Врахування соціального ефекту, зокрема створення робочих місць, підвищення рівня зайнятості та забезпечення соціальних гарантій.

Інвестиції мають незворотний характер: вкладений капітал на певний час втрачає ліквідність, проте інвестор очікує приросту добробуту через підвищення капітальної вартості. Успіх інвестиційної діяльності пов'язаний із невизначеністю, особливо у довгостроковій перспективі, проте її кінцева мета – отримання економічного або соціального ефекту – виправдовує ці ризики.

Інвестиційна діяльність є основою економічного розвитку, забезпечуючи технологічну модернізацію, створення робочих місць та підвищення рівня соціального благополуччя. Згідно з дослідженнями авторів Пересади А.А., Смірної О.О., Онікієнка С.В., та Ляхової О.О., перед початком будь-якої інвестиційної діяльності компанія має вирішити кілька ключових завдань [10]:

- Чітко визначити цілі інвестицій, які можуть включати отримання прибутку або досягнення інших вигідних для компанії результатів.
- Розробити інвестиційну стратегію або конкретний інвестиційний проєкт.
- Встановити джерела фінансування інвестицій, зокрема визначити пропорції між власними та позиковими ресурсами.
- Провести аналіз ризиків і оцінити ефективність запропонованої стратегії.

Цей підхід є вичерпним, оскільки враховує як підготовчі етапи, так і економічну доцільність реалізації проєкту з урахуванням можливих ризиків.

У сучасних умовах глобалізації зростання економічної інтеграції між країнами сприяє підвищенню мобільності капіталу. Міжнародний рух капіталу суттєво збільшив обсяги інвестицій, особливо в країнах, що розвиваються. Зараз експорт товарів поступається місцем грошовим формам інвестицій, оскільки останні є більш вигідними. Це призводить до вилучення частини капіталу з національної економіки та її переміщення в економіку інших країн, що фактично переносить процес створення прибутку за кордон.

Особливо активним міжнародне інвестування стало в другій половині XX століття, зокрема після Другої світової війни. Цей процес стимулювався інтернаціоналізацією виробництва в розвинених країнах і перенесенням виробничих потужностей у країни, що розвиваються. Важливу роль у цьому відіграють мультинаціональні та транснаціональні корпорації (МНК і ТНК), які розширюють свою діяльність через створення філій, представництв та відділень за кордоном.

З розвитком міжнародних економічних відносин сформувався глобальний поділ факторів виробництва (земля, праця, капітал), що закріпило спеціалізацію країн на виробництві певних товарів і послуг. Попит на продукцію інших держав створив умови для міжнародного руху капіталу в різних його формах, що сприяє створенню матеріальних благ.

В умовах глобальної економіки іноземні інвестиції, особливо прямі (ППІ), стали одним із основних інструментів виходу національного капіталу на міжнародні ринки. Вони дозволяють оптимізувати витрати та досягати вищого рівня прибутковості за рахунок ефективнішого використання капіталу [12].

Залучення іноземних інвестицій має важливе значення для економіки країн, що приймають капітал. Вони сприяють:

- Активізації інвестиційних процесів і збільшенню економічного зростання.
- Прискоренню технічного прогресу через впровадження сучасних технологій.
- Оптимізації економічної структури, орієнтації на високотехнологічні галузі.
- Підвищенню експортного потенціалу та зміцненню територіальної економічної структури.

При цьому вплив іноземного капіталу залежить від відповідності інвестицій структурним потребам економіки. "Доповнюючі" інвестиції компенсують нестачу капіталу в окремих галузях, а "конкуруючі" інвестиції можуть сприяти підвищенню ефективності використання місцевих ресурсів навіть у секторах, де активно працює національний бізнес.

Отже, іноземне інвестування є потужним чинником економічного зростання, яке не лише усуває дефіцит ресурсів, але й стимулює розвиток сучасних виробництв, підвищує конкурентоспроможність економіки та сприяє інтеграції країн у світову економічну систему.

У деяких галузях національної економіки, враховуючи пріоритети її розвитку, доцільно обмежити «конкуруючі» іноземні інвестиції. Для мінімізації потенційно негативного впливу іноземного капіталу на економіку країни необхідно застосовувати збалансований підхід, що поєднує відкритість для інвестицій із елементами протекціонізму. Цей підхід має враховувати національні пріоритети та базуватися на структурованій і диференційованій політиці залучення іноземного капіталу [13].

Іноземні інвестиції, якщо їх спрямовано з урахуванням структурних особливостей економіки, мають позитивний вплив не лише на галузі, які отримують фінансування, але й на суміжні сектори завдяки мультиплікативному ефекту. Загалом, іноземний капітал може виступати своєрідним «пусковим механізмом» для активізації внутрішніх інвестиційних процесів і трансферу технологій. Проте цей процес часто є непослідовним.

Останнім часом все більше країн віддають перевагу імпорту технологій, які вже функціонують, а інколи навіть застарілих, оскільки це

прискорює їх використання. Такі технології часто включаються іноземними інвесторами до статутного капіталу під час створення спільних підприємств. Ця тенденція підкреслює важливість чіткого визначення цілей економічного розвитку, досягнення яких мають сприяти іноземні інвестиції. Для цього необхідно впроваджувати економічні стимули та ефективне державне регулювання інвестиційних потоків.

Іноземний капітал також впливає на використання трудових і матеріальних ресурсів країни. З одного боку, інвестиції створюють сучасні виробничі потужності, сприяють передачі передових технологій і адаптації робочої сили до умов ринкової економіки. Це формує кваліфіковану робочу силу, яка відповідає світовим стандартам, і забезпечує створення нових робочих місць навіть за використання працевзберігаючих технологій. Наприклад, в Ірландії підприємства з іноземним капіталом забезпечують приблизно дві третини всіх робочих місць, а в деяких галузях цей показник ще вищий.

З іншого боку, інвестори часто прагнуть оптимізувати виробництво, що може призводити до скорочення робочих місць. Водночас використання природних ресурсів іноземними компаніями часто пов'язане з їх виснаженням, навіть за умови ефективного управління.

Результати іноземного інвестування для приймаючої країни залежать від політики державного регулювання. Безпосередній позитивний ефект може включати розвиток сучасних стандартів виробництва, вдосконалення галузевої структури економіки, підвищення експортного потенціалу та модернізацію територіального розподілу виробництва. Водночас можливими негативними наслідками є: виснаження природних ресурсів, домінування сировинної орієнтації

виробництва, отримання застарілих технологій і скорочення робочих місць.

Таким чином, результати впливу іноземного капіталу значною мірою залежать від ефективності національного регулювання, яке має сприяти мінімізації ризиків і максимізації позитивного ефекту іноземних інвестицій.

Іноземні інвестиції можуть позитивно впливати як на економіку країни, що приймає, так і на діяльність окремих підприємств. Це можливе за умови наявності чіткої стратегії, спрямованої на структуроване залучення капіталу в інтересах розвитку національної економіки. Така стратегія має стимулювати інвестиції в ті галузі та напрями, де капіталовкладення найбільш необхідні. Отже, поєднання елементів протекціонізму з відкритістю економіки створює умови для отримання позитивного ефекту від іноземного інвестування, яке стає основою інвестиційних процесів.

Ефективність імпорту капіталу залежить від реальних потреб у фінансуванні як на рівні підприємств, так і в межах всієї економіки. Важливу роль відіграє якість і обсяг залучених інвестицій, а також здатність підприємства до розширення діяльності, підвищення конкурентоспроможності та ефективного використання іноземного капіталу.

З огляду на це, подальші дослідження будуть присвячені детальному аналізу сутності іноземних інвестицій та вивченню особливостей їх залучення для підтримки та розвитку підприємств.

1.2 Фактори впливу на залучення іноземного капіталу

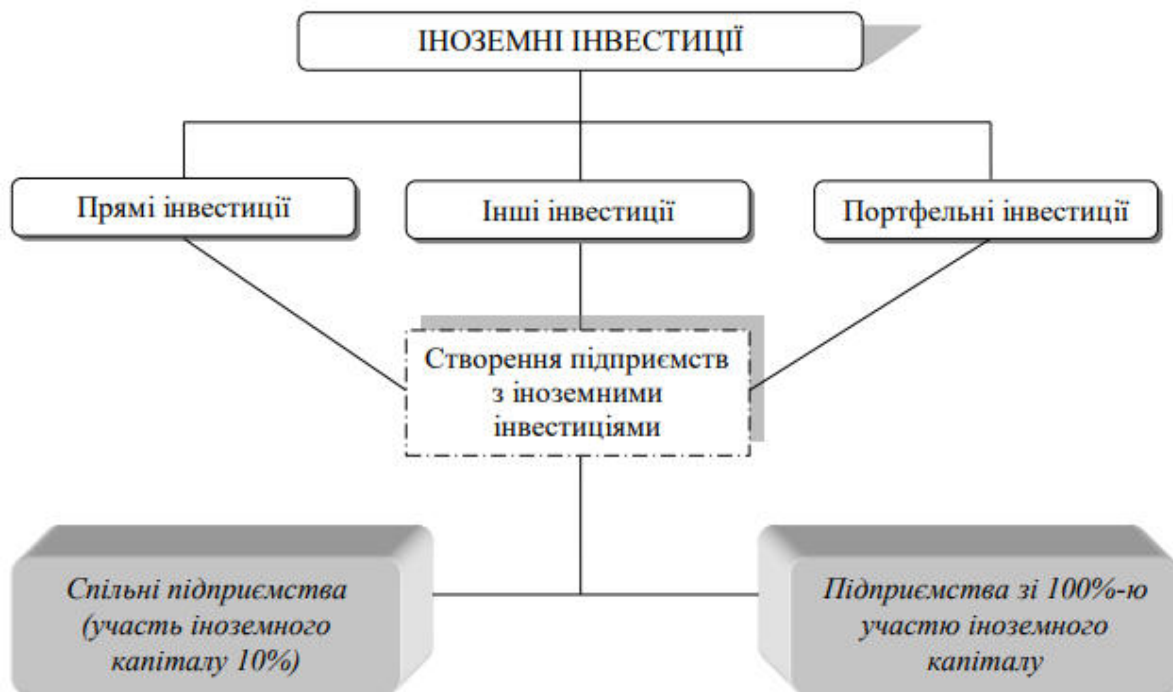
Класифікація іноземних інвестицій в основному відповідає класичним підходам і включає кілька основних категорій. Перш за все, інвестиції поділяються на приватні та державні. Приватні інвестиції здійснюються фізичними та юридичними особами, тоді як державні інвестиції надходять від урядів або державних органів, які вкладають капітал з метою підтримки економічного розвитку або реалізації соціально значущих проєктів [15].

Крім того, іноземні інвестиції можуть бути прямими та портфельними. Прямі іноземні інвестиції (ПІІ) передбачають вкладення капіталу в реальний сектор економіки країни, що приймає інвестиції, з метою отримання довгострокового контролю над підприємством або впливу на його діяльність. Це можуть бути вкладення в купівлю акцій, створення спільних підприємств або відкриття нових виробничих потужностей.

Портфельні інвестиції включають вкладення капіталу в цінні папери, такі як акції чи облігації, без наміру брати участь у управлінні підприємством. Це більш короткострокові вкладення, які зазвичай не передбачають контроль над компанією.

Окрім прямих і портфельних, існують інші види іноземних інвестицій, такі як кредитні інвестиції (кредити та позики, надані іноземними інвесторами) та технологічні інвестиції (вкладання в передові технології, патенти та ноу-хау). Ці категорії відображають різні способи та форми залучення іноземного капіталу, кожен з яких має свої особливості та вплив на економіку країни, що приймає інвестиції. (Рис. 1)

Рис. 1. Види іноземних інвестицій Джерело: розроблено автором на основі [51; 58]

Державними іноземними інвестиціями є інвестиції, джерелом яких є державні інститути або підприємства, що мають частку, яка належить державі, як безпосередньо, так і через інші механізми. Всі інші джерела капіталу вважаються окремими категоріями інвестицій.

Прямі приватні інвестиції складають основну частину всіх іноземних інвестицій і мають значний вплив на об'єкти, в які вони вкладаються. Цей тип інвестицій характеризується довгостроковим характером, оскільки він передбачає викуп значної частини акцій підприємства, що дозволяє інвестору встановити контроль над ним. Зазвичай такі інвестиції супроводжуються великими капіталовкладеннями. Взаємовигідне партнерство, яке виникає в результаті прямих інвестицій, сприяє впровадженню новітніх технологій, що підвищують якість продукції і її конкурентоспроможність, що вигідно споживачам.

Для підприємства залучення таких інвестицій є набагато вигіднішим, ніж використання кредитних коштів, оскільки інвестор стає партнером, зацікавленим у розвитку бізнесу, на відміну від кредитних організацій, які орієнтовані на отримання вигоди за рахунок використання

чужих грошей. Прямі інвестиції також сприяють створенню сприятливого інвестиційного клімату, залучаючи нові капіталовкладення, розвиваючи ринкові відносини та інтеграційні процеси [28].

Портфельні інвестиції відносяться до вкладень, що здійснюються в межах 10% капіталу підприємства. Такі інвестиції зазвичай не дають інвестору права контролювати діяльність компанії, оскільки вони не надають можливості впливати на управлінські рішення. Тому вони розглядаються як частина інвестиційного портфеля, без суттєвого контролю над підприємством. За міжнародним правом, прямими інвестиціями вважаються вкладення, які становлять більше 10% капіталу підприємства, що дозволяє інвестору мати право на управління та участь у прийнятті важливих рішень на рівні органів управління компанії, наприклад, в Раді директорів.

Існує кілька форм прямих іноземних інвестицій, одна з яких – горизонтальні інвестиції. Це вкладення в підприємства за кордоном, які займаються виробництвом таких самих продуктів чи послуг, що і в країні, де компанія базується. Вони часто використовуються, коли експорт продукції на іноземні ринки через високу вартість транспортування чи торгові бар'єри стає економічно не вигідним.

Вертикальні інвестиції означають поділ виробничого процесу на окремі етапи в різних країнах. Це дозволяє компанії використовувати переваги різних цін на матеріали і компоненти в різних регіонах. ТНК розподіляють виробничий ланцюг так, щоб кожна його частина була вигідно розташована, що дозволяє знижувати витрати на виробництво та підвищувати ефективність.

У випадку вертикальних зворотних прямих іноземних інвестицій (ПІІ) транснаціональні корпорації (ТНК) створюють підприємства за кордоном як постачальників необхідних ресурсів для материнської компанії. Це дозволяє забезпечити виробництво потрібними факторами.

Інвестиції, спрямовані вперед, включають філії ТНК за кордоном, які отримують ресурси від головної компанії для власного виробництва, і займають свою позицію в виробничому ланцюгу після материнської компанії.

Одні й ті ж ТНК часто використовують як горизонтальні, так і вертикальні форми інвестування, що обумовлено різною вартістю ресурсів у різних країнах. Для кращого розуміння цих концепцій слід розглянути тлумачення термінів у різних джерелах та сучасні визначення в умовах глобалізації.

Чітке розмежування між горизонтальними та вертикальними ПІІ досить складно провести. Навіть у випадку горизонтальних інвестицій закордонні філії часто користуються послугами материнської компанії для консультацій і управління, навіть якщо компанія займається подібною діяльністю в кількох країнах. Отже, можна сказати, що навіть горизонтально інвестовані ТНК мають ознаки вертикального інвестування [31].

У науковій літературі терміни, близькі до вертикальних ПІІ, часто використовуються для опису аутсорсингу та фрагментації, що відображають процеси, пов'язані з географічним поділом виробництва за межами країни базування. Відомі дослідники, такі як Р. Феєнстра, П. Кругман і Е. Лінер, описують цей процес як "дезінтеграцію виробництва", "розрив ланцюга створення вартості" та "делокалізацію".

Горизонтальні ПІІ — це інвестиції, спрямовані на виробництво тих самих товарів і послуг у різних країнах. Важливими факторами для здійснення горизонтальних ПІІ є зниження торгових витрат та стабільність економії масштабу. Мотивом таких інвестицій є або уникнення транспортних витрат, або необхідність виходу на нові ринки. Цей вид інвестицій передбачає, що компанії здійснюють виробництво в країнах з подібним економічним рівнем.

Фактори, які впливають на експорт, імпорт та прямі іноземні інвестиції (ПІІ), є важливою складовою міжнародної інвестиційної діяльності. Вони поділяються на кілька основних категорій, кожна з яких має свої особливості впливу.

Рівень економічного розвитку країни відіграє ключову роль у формуванні її позиції на міжнародній арені. Країни з розвинутою економікою мають більший потенціал для експорту, оскільки їх продукція є конкурентоспроможною на світових ринках. Водночас високий рівень технологій сприяє імпорту інноваційного обладнання. Проте такі ризики, як інфляція чи нестабільний валютний курс, можуть гальмувати ці процеси. Інвестори, своєю чергою, уважно аналізують економічне середовище, обираючи країни зі стабільним курсом валюти та привабливою податковою політикою.

Політична стабільність створює передумови для довіри з боку іноземних партнерів. Вона сприяє укладанню довгострокових контрактів та забезпечує передбачуваність у торгівлі. Торговельна політика країни, наприклад, зниження мит чи лібералізація ринків, позитивно впливає на експорт та імпорт. Особливу роль відіграють міжнародні угоди, які знижують бар'єри та відкривають нові можливості для бізнесу.

Рівень технологічного розвитку безпосередньо впливає на конкурентоспроможність продукції. Наприклад, країни з розвиненими технологіями експортують сучасне обладнання, але водночас імпортують ті компоненти, яких не вистачає для подальшого виробництва. Інноваційна інфраструктура не тільки сприяє створенню нових продуктів, але й приваблює іноземних інвесторів, зацікавлених у спільних проектах.

Споживчі вподобання населення формують попит на експортні та імпортні товари. Наприклад, країна, відома своєю кухнею, може активно експортувати харчові продукти, які відповідають іноземним смакам. Водночас імпорт залежить від культурної сумісності — товари, що

відповідають традиціям, легше інтегруються на внутрішньому ринку. Для інвесторів культурна сумісність полегшує процес адаптації на місцевому ринку.

Таким чином, вплив цих факторів є багатограним і комплексним. Вони визначають позицію країни на міжнародній економічній арені, сприяють формуванню її іміджу та відкривають нові перспективи для розвитку, більш детальну інформацію наведено та розглянемо в (Табл.1).

Таблиця 1. Фактори впливу на експорт, імпорт та ПІІ в міжнародній інвестиційній діяльності

Категорія	Фактори	Вплив на експорт	Вплив на імпорт	Вплив на ПІІ (прямі іноземні інвестиції)
Економічні	Рівень економічного розвитку країни	Збільшує можливості експорту завдяки конкурентоспроможності	Зростання імпорту високотехнологічних товарів	Приваблює інвесторів через стабільний економічний клімат
Політичні	Політична стабільність	Збільшує довіру до національного ринку та сприяє довгостроковим контрактам	Забезпечує передбачуваність імпорту	Підвищує привабливість країни для іноземних інвесторів
Технологічні	Рівень технологічного розвитку	Підвищує конкурентоспроможність продукції	Потреба в імпорті високотехнологічного обладнання	Приваблює інвесторів у технологічні галузі
Соціокультурні	Споживчі вподобання	Визначають попит на експортні товари	Формують потребу у специфічних імпортованих продуктах	Впливають на адаптацію іноземних інвестицій

Екологічна ситуація дедалі більше впливає на міжнародну торгівлю. Наприклад, вимоги до екологічної чистоти продукції стимулюють виробників адаптувати свої товари до міжнародних стандартів. Водночас екологічні ризики, такі як суворі санкції за порушення стандартів, можуть ускладнювати доступ до певних ринків та відлякувати інвесторів.

У сучасних умовах глобалізації горизонтальні ПІІ є домінуючими, оскільки вони дозволяють компаніям розширюватися на нові ринки. Прикладом є інвестиції в підприємства харчової промисловості, такі як заводи McDonald's, Pepsi та Coca-Cola.

У чистому вигляді вертикальні інвестиції сьогодні зустрічаються рідше, хоча їх часткова форма може бути помітною в деяких секторах,

таких як важка промисловість. Горизонтальні ПП в основному здійснюються в галузі споживчих товарів, де компанії розширюють виробництво на нових ринках.

Загалом, іноземні інвестиції включають прямі та портфельні інвестиції, які на відміну від кредитів не збільшують довгострокових зобов'язань підприємства, але надають необхідні ресурси для розвитку виробництва.

Іноземні інвестиції можуть бути реальними (у вигляді капіталовкладень у виробництво та важку промисловість), фінансовими (інвестиції в цінні папери та інші активи) та нематеріальними (наприклад, купівля патентів або торгових марок). Останній тип інвестицій виник у результаті технологічного прогресу і набув особливої значущості в умовах сучасної економіки.

Залучення ПП вимагає від підприємств вибору відповідних форм і стратегій для залучення капіталу, що напряму впливає на їх функціонування, структуру та подальший розвиток.

Розділ 2. Сучасний стан залучення іноземних інвестицій в Україні

2.1 Аналіз динаміки та структури іноземних інвестицій в Україні

Динаміка та структура іноземних інвестицій в Україні стосуються змін у масштабах, напрямках і джерелах іноземного капіталу, який надходить в економіку країни, а також розподілу цього капіталу за галузями та видами інвестицій [32].

Динаміка іноземних інвестицій:

Це показник, який відображає, як змінювався обсяг іноземних інвестицій у певні періоди. Вона враховує:

1. Обсяг залученого капіталу (наприклад, у мільйонах чи мільярдах доларів).

2. Темпи зростання чи скорочення обсягів інвестицій порівняно з попередніми періодами.

3. Основні тенденції, які впливають на інвестиційну активність, такі як економічна стабільність, реформи, війна чи пандемії.

Структура іноземних інвестицій:

Це розподіл іноземних інвестицій за:

1. Галузями економіки: Наприклад, промисловість, енергетика, ІТ, аграрний сектор.

2. Типами інвестицій: Прямі (створення нових компаній, викуп часток існуючих підприємств), портфельні (вкладення у цінні папери), інші форми капіталовкладень.

3. Джерелами: Наприклад, країни, з яких надходить капітал (США, Німеччина, Нідерланди тощо).

Ці два аспекти дозволяють оцінити, як ефективно країна залучає капітал, які сфери економіки є найбільш привабливими для інвесторів, і як іноземні інвестиції впливають на економічний розвиток. В Україні важливим залишається аналіз динаміки та структури іноземних інвестицій для виявлення бар'єрів і можливостей їх залучення, особливо у період відновлення після кризи чи конфліктів.

Нижче подано аналіз динаміки іноземних інвестицій (ПІІ) в економіку України з акцентом на ключові показники та тенденції.

За останні роки прямі іноземні інвестиції (ПІІ) в Україні зазнали значних коливань, що відображає вплив різноманітних економічних, соціальних та політичних чинників.

2015 рік став періодом стабілізації після попередньої кризи. Загальний обсяг ПІІ склав 46,009 млн доларів. Цей рік характеризувався низьким попитом на ринку, обережністю інвесторів та обмеженими

інвестиційними потоками. Однак це був стартовий пункт для подальшого поступового зростання.

До 2019 року ситуація покращилася. Обсяг ПІІ зріс на 17,8%, досягнувши 54,210 млн доларів. Основним чинником зростання стала активізація інвестиційних потоків, адже економіка країни демонструвала позитивні зміни, а міжнародні партнери висловлювали більше довіри.

Проте 2020 рік став викликом для всього світу через пандемію COVID-19. Умови карантину та економічні обмеження вплинули на зниження обсягу ПІІ на 3,9%, до 52,091 млн доларів. Інвестори стримували свої рішення, побоюючись невизначеності та глобального спаду економіки.

Наступний рік, 2021, позначився відновленням економіки після пандемії. Обсяг ПІІ зріс на 26,2%, досягнувши 65,746 млн доларів, що стало найвищим показником за останнє десятиліття. Це зростання пояснюється активним відновленням бізнес-активності, посиленням міжнародної співпраці та відкриттям нових інвестиційних можливостей.

Однак 2022 рік став роком значних втрат через повномасштабну війну. Обсяг ПІІ скоротився на 22,5% і склав 50,987 млн доларів. Військові дії, руйнування інфраструктури та нестабільність відлякали інвесторів, що суттєво зменшило потоки капіталу в країну.

У 2023 році ситуація почала стабілізуватися завдяки реінвестуванню та значній підтримці міжнародних партнерів. Обсяг ПІІ зріс на 6,4% і досягнув 54,261 млн доларів. Цей приріст свідчить про поступове відновлення довіри інвесторів та початок процесу відбудови економіки в умовах міжнародної підтримки.

Таким чином, динаміка ПІІ в Україні чітко відображає вплив як глобальних, так і внутрішніх викликів. Інвестиційна активність залишається ключовим чинником, який впливає на відновлення економіки та її майбутнє зростання це зазначено в (Табл. 2).

**Таблиця 2. Динаміка прямих іноземних інвестицій (ПІІ), млн
дол. США**

Рік	Загальний обсяг ПІІ	Приріст/зниження	Основні чинники впливу
2015	46,009	-	Посткризовий період, низький попит
2019	54,210	+17.8%	Активізація інвестиційних потоків
2020	52,091	-3.9%	COVID-19, економічні обмеження
2021	65,746	+26.2%	Відновлення економіки
2022	50,987	-22.5%	Повномасштабна війна
2023	54,261	+6.4%	Реінвестування та допомога міжнародних партнерів

Примітка: Левову частку ПІІ у 2023 році становило реінвестування (\$3,16 млрд), пов'язане з обмеженнями на транскордонні перекази дивідендів, а також реінтеграція капіталу іноземними компаніями в Україну для підтримки їхньої діяльності Index Minfin, YouControl, Finance.ua.

У 2023 році структура прямих іноземних інвестицій (ПІІ) за галузями економіки демонструвала певну концентрацію капіталу в ключових секторах, які мають стратегічне значення для розвитку України. Детальний розгляд структури ПІІ наведено в (Табл. 3).

Найбільший обсяг ПІІ був спрямований у промисловість, яка отримала 16,300 млн доларів, що становить 30% від загального обсягу. Це свідчить про важливість цієї галузі для відновлення економіки, адже промисловість забезпечує значну частину експорту країни та підтримує створення робочих місць.

На другому місці за рівнем інвестицій опинилася галузь інформаційних технологій із обсягом 8,100 млн доларів, що складає 15% від загального обсягу ПІІ. Це підтверджує зростаючу роль ІТ-сектора як драйвера інноваційного розвитку та інтеграції України у світову цифрову економіку.

Енергетика отримала 7,500 млн доларів інвестицій, що становить 14% від загального обсягу. Значний інтерес інвесторів до цієї галузі пояснюється необхідністю модернізації енергетичної інфраструктури, переходу на відновлювані джерела енергії та забезпечення енергетичної безпеки.

Торгівля також залишалася важливим сектором, отримавши 6,000 млн доларів, або 11% від загального обсягу ПІІ. Ця галузь продовжує відігравати ключову роль у підтримці внутрішнього споживання та розвитку міжнародної торгівлі.

На агропромисловий комплекс припадало 5,400 млн доларів (10% від загального обсягу). Це свідчить про збереження інтересу до сільського господарства, яке традиційно є одним із провідних експортних секторів України.

Решта галузей отримала 10,961 млн доларів, що становить 20% від загального обсягу інвестицій. Цей показник відображає диверсифікацію інвестиційних потоків та інтерес до менш традиційних напрямків, які мають потенціал для подальшого розвитку.

Загалом структура ПІІ у 2023 році свідчить про прагнення інвесторів зосереджуватися на ключових галузях із високим потенціалом відновлення та довгострокового зростання, що є позитивним сигналом для української економіки.

Таблиця 3. Структура ПІІ за галузями економіки (2023)

Галузь	Обсяг ПІІ, млн дол.	Частка в загальному обсязі
Промисловість	16,300	30%
Інформаційні технології	8,100	15%
Енергетика	7,500	14%
Торгівля	6,000	11%
Агропромисловий комплекс	5,400	10%
Інші галузі	10,961	20%

Ключові моменти:

1. Промисловість залишалася головним напрямом інвестицій, особливо у відновлення виробничих потужностей.

2. Технологічний сектор демонструє високі темпи зростання, залучаючи інвестиції завдяки міжнародним партнерствам та ІТ-аутсорсингу.

3. Енергетика, зокрема відновлювана, є привабливою через міжнародні кліматичні ініціативи

Попри виклики, такі як повномасштабна війна, Україна змогла підтримати динаміку залучення інвестицій завдяки реінвестуванню, міжнародній підтримці та фокусі на стратегічних галузях. Для подальшого розвитку необхідні покращення інституційного середовища, гарантії безпеки для інвесторів та активна інтеграція у світові ринки.

За шість років, з 2018 до 2023 року, обсяги прямих іноземних інвестицій в Україну змінювалися під впливом глобальних та внутрішніх чинників. Проведений аналіз динаміки іноземних інвестицій та наведений в (Табл. 4).

Таблиця 4. Динаміка прямих іноземних інвестицій (ПІІ) в Україну (2018–2023 рр.)

Рік	Загальний обсяг ПІІ, млн дол. США	Приріст/зниження, %	Основні країни-інвестори	Галузі, що отримали інвестиції
2018	34,678	+4.5	Нідерланди, Німеччина, Кіпр	Фінанси, промисловість, ІТ
2019	36,240	+4.5	Нідерланди, Австрія, Кіпр	Промисловість, енергетика, ІТ
2020	32,820	-9.4	Нідерланди, США, Кіпр	Промисловість, торгівля, ІТ
2021	35,550	+8.3	Нідерланди, Швейцарія, США	Енергетика, промисловість, ІТ
2022	28,400	-20.1	США, Німеччина, Польща	Інфраструктура, енергетика
2023 (оціночно)	30,100	+6.0	Польща, Чехія, Угорщина	Відновлення інфраструктури, ІТ

У 2018 році ПІІ становили 34,678 млн доларів США, що показало зростання на 4.5%. Основними країнами-інвесторами були Нідерланди, Німеччина та Кіпр. Гроші здебільшого спрямовувалися у фінансовий сектор, промисловість та ІТ, що відображає стабільний інтерес до базових і технологічних галузей.

2019 рік продовжив позитивну динаміку зі зростанням на 4.5% до 36,240 млн доларів. Нідерланди, Австрія та Кіпр залишалися лідерами серед інвесторів, а акцент на інвестиціях змістився на енергетику, поряд із промисловістю та ІТ.

У 2020 році, через пандемію COVID-19, обсяг ПІІ знизився на 9.4%, до 32,820 млн доларів. Незважаючи на кризу, Нідерланди, США та Кіпр зберегли активність, а ключовими секторами стали промисловість, торгівля та ІТ.

2021 рік став роком відновлення, коли ПІІ зросли на 8.3%, до 35,550 млн доларів. Нідерланди, Швейцарія та США були головними інвесторами. Значні вкладення пішли в енергетику, яка вимагала модернізації, а також у промисловість та ІТ.

У 2022 році війна суттєво вплинула на інвестиційні потоки: обсяг ПІІ скоротився на 20.1%, до 28,400 млн доларів. Проте нові інвестори, такі як Німеччина, США та Польща, почали вкладати кошти в інфраструктуру та енергетику, щоб підтримати відновлення країни.

Попередні дані за 2023 рік демонструють поступове відновлення, зі зростанням ПІІ на 6%, до 30,100 млн доларів. Польща, Чехія та Угорщина зосередили інвестиції на відбудові інфраструктури та ІТ-галузі, що свідчить про нові пріоритети для економіки України.

У 2022 році основним об'єктом інвестицій залишалася промисловість, яка отримала 8,500 млн доларів США, або 29.9% загального обсягу. Це свідчить про її важливість у виробництві та експорті, та наведено в (Табл. 5).

Таблиця 5. Структура ПІІ за галузями економіки України (2022 р.)

Галузь	Обсяг інвестицій, млн дол. США	Частка в загальному обсязі, %
Промисловість	8,500	29.9
Інформаційні технології	5,600	19.7
Фінансовий сектор	4,400	15.5
Енергетика	4,000	14.1
Торгівля	3,200	11.3
Сільське господарство	2,300	8.1
Інші галузі	400	1.4

На другому місці опинилися інформаційні технології із 5,600 млн доларів (19.7%). Попит на українські ІТ-послуги залишається високим, і галузь продовжує приваблювати іноземні інвестиції навіть у складних умовах.

Фінансовий сектор отримав 4,400 млн доларів (15.5%). Інвестори бачать у ньому можливість для розширення банківських і страхових послуг, необхідних для підтримки бізнесу та населення.

Енергетика, яка потребує оновлення через руйнування інфраструктури, отримала 4,000 млн доларів (14.1%).

Сектори торгівлі та сільського господарства залучили 3,200 млн доларів (11.3%) та 2,300 млн доларів (8.1%) відповідно. Це відображає інтерес до продовольчої безпеки та внутрішнього ринку.

Інші галузі отримали лише 400 млн доларів (1.4%), що підкреслює концентрацію інвестицій у найбільш критично важливих напрямках.

Серед країн-інвесторів у 2022 році лідером залишилися Нідерланди, які вклали 6,700 млн доларів, або 23.6% загального обсягу ПІІ. Це пов'язано з активністю нідерландських компаній у промисловості та агросекторі. Всі країни інвестори вказані в (Табл. 6).

Таблиця 6. Країни-інвестори в економіку України (2022 р.)

Країна	Обсяг інвестицій, млн дол. США	Частка в загальному обсязі, %
Нідерланди	6,700	23.6
США	5,200	18.3
Німеччина	4,500	15.8
Польща	3,800	13.4
Кіпр	2,900	10.2
Чехія	2,000	7.0
Інші країни	1,300	4.7

США зайняли друге місце із 5,200 млн доларів (18.3%). Їхні інвестиції були спрямовані в енергетику та ІТ-галузь, що відповідає стратегічним пріоритетам обох країн.

На третьому місці – Німеччина з обсягом 4,500 млн доларів (15.8%). Її вкладення зосередилися на інфраструктурі та промисловості.

Польща, з 3,800 млн доларів (13.4%), показала суттєву активність завдяки географічній близькості та підтримці економіки України.

Кіпр, який традиційно виступає фінансовим хабом, забезпечив 2,900 млн доларів (10.2%), а Чехія – 2,000 млн доларів (7.0%), інвестуючи переважно в інфраструктуру.

Інші країни разом внесли 1,300 млн доларів (4.7%), що свідчить про збереження інтересу до українського ринку з боку різних міжнародних партнерів.

Ці таблиці показують тенденції інвестицій за останні роки, розподіл за галузями та країнами-інвесторами. Для заповнення конкретними даними зверніться до актуальної статистики від Держстату України, НБУ або міжнародних звітів, таких як UNCTAD або Світового банку.

2.2 Основні проблеми та бар'єри для іноземних інвесторів в Україні

В сучасних реаліях Україна зіткнулася з необхідністю активізації інвестиційної діяльності, оскільки саме інвестиції є основою для структурного розвитку виробництва та формування ринкової інфраструктури. Чим більші обсяги інвестицій і вища їх ефективність, тим швидше відбувається економічне відновлення та позитивні ринкові трансформації. Водночас нестача інвестицій веде до втрати конкурентоспроможності економіки, зниження виробничих потужностей та підвищення собівартості продукції [35].

Для забезпечення ефективного інвестиційного процесу важливо розробити чіткі інвестиційні стратегії, вибрати перспективні напрями капіталовкладень і знайти способи стимулювання інвестиційної активності. На інвестиційний клімат впливають два ключові чинники: інвестиційний потенціал країни та рівень ризику для інвесторів. Україна має значні переваги, такі як природно-ресурсний потенціал, великий споживчий ринок і професійно підготовлене населення. Однак, ці переваги

знижуються через існуючі проблеми, серед яких нестабільна економічна політика, складна податкова система, недостатній захист прав інвесторів і корупція.

Українське законодавство вже створило базу для інвестування, забезпечуючи рівні умови для іноземних і національних інвесторів. Проте необхідно посилити роботу над усуненням бар'єрів, таких як нестабільність законодавчої бази та непрозорі підприємницькі умови, щоб залучити більші обсяги іноземного капіталу та стимулювати економічне зростання.

Іноземні інвестиції відіграють важливу роль у розвитку економіки України, адже вони сприяють модернізації інфраструктури, підвищенню конкурентоспроможності підприємств та розвитку ринкових відносин. Проте інвестори стикаються з низкою проблем і бар'єрів, які стримують їхню активність і впливають на загальний інвестиційний клімат.

Україна залишається державою з високим рівнем політичних ризиків. Війна, яка почалася в 2014 році та триває повномасштабно з 2022 року, створює значну загрозу для безпеки капіталу. Інвестори побоюються вкладати кошти в регіони, які потенційно можуть зазнати військових дій. Нестабільність політичних рішень і часта зміна законодавства також додають невизначеності, ускладнюючи стратегічне планування бізнесу.

Непередбачуваність регуляторної політики є ще однією перешкодою для іноземних інвесторів. Часті зміни у податковому, митному та інвестиційному законодавстві створюють труднощі для довгострокового планування. Недостатня прозорість у процесі отримання дозволів і ліцензій, а також корупційні практики ускладнюють входження на ринок України та реалізацію інвестиційних проєктів.

Корупція залишається значним викликом. Незважаючи на реформи та зусилля антикорупційних органів, інвестори стикаються з необхідністю

вирішувати питання неформальними шляхами. Це негативно впливає на довіру до українських інституцій та відлякує потенційних інвесторів.

Відсутність надійного захисту прав власності та слабка судова система створюють ризики для іноземного капіталу. Інвестори не впевнені, що зможуть захистити свої інтереси у разі виникнення конфлікту. Крім того, проблеми з виконанням контрактів та бюрократичні перепони створюють перешкоди для ведення бізнесу.

Україна потребує значної модернізації інфраструктури. Застарілі транспортні мережі, нерозвинена логістика та обмежені можливості енергетичної системи ускладнюють реалізацію великих інвестиційних проєктів. Війна додатково посилила ці виклики через руйнування об'єктів інфраструктури.

Для залучення іноземних інвестицій Україні необхідно створити стабільне та передбачуване регуляторне середовище, боротися з корупцією та забезпечити захист прав інвесторів. Важливо також проводити активну політику з модернізації інфраструктури та покращення умов для інвесторів у стратегічних секторах економіки, таких як енергетика, ІТ та сільське господарство [38].

Розділ 3. Напрями вдосконалення механізму залучення іноземних інвестицій.

3.1. Покращення інституційного та правового середовища

Одним із ключових напрямів вдосконалення механізму залучення іноземних інвестицій є покращення інституційного та правового середовища, що формує основу для створення сприятливого інвестиційного клімату. Інституційна та правова стабільність є визначальними факторами для підвищення довіри іноземних інвесторів та забезпечення довгострокової співпраці в економічній діяльності країни.

1. Забезпечення правової стабільності та прозорості

Для успішного залучення іноземних інвесторів важливо гарантувати стабільність законодавства, що регулює інвестиційну діяльність. Часті зміни у нормативно-правових актах, особливо в оподаткуванні, митній політиці та процедурі реєстрації бізнесу, створюють ризики для інвесторів.

Необхідно забезпечити:

- чіткість та передбачуваність законодавчих норм;
- адаптацію національного законодавства до міжнародних стандартів;
- забезпечення верховенства права, особливо у захисті прав власності та контрактних зобов'язань.

Особливо важливим є розвиток ефективної судової системи, яка має гарантувати оперативний та неупереджений розгляд комерційних спорів.

2. Формування ефективної інституційної інфраструктури

Інституційна інфраструктура включає органи державної влади, інвестиційні агентства, банківську систему, а також спеціальні установи, які забезпечують консультаційні та інформаційні послуги для інвесторів.

Розвиток таких інституцій має включати:

- створення єдиного центру з підтримки інвесторів ("єдиного вікна"), що дозволить зменшити адміністративні бар'єри;
- оптимізацію процедур реєстрації підприємств із залученням іноземного капіталу;
- підвищення кваліфікації державних службовців, які працюють у сфері супроводу інвестицій.

3. Спрощення регуляторного середовища

Надмірне регулювання бізнесу, складні ліцензійні та дозвільні процедури, а також корупційні ризики є суттєвими бар'єрами для залучення іноземного капіталу. Для зниження цих ризиків необхідно:

- скоротити кількість обов'язкових дозволів для започаткування бізнесу;
- знизити рівень бюрократії;
- автоматизувати процеси реєстрації та звітності для іноземних компаній.

4. Забезпечення прозорості у державних фінансах

Важливим кроком є підвищення прозорості в управлінні державними фінансами та у процедурі надання державних контрактів. Відсутність прозорих механізмів розподілу державних ресурсів може суттєво відлякувати потенційних інвесторів. Використання цифрових технологій для моніторингу державних витрат та доступності інформації сприятиме зростанню довіри до уряду.

5. Антикорупційна політика

Корупція залишається одним із найсуттєвіших бар'єрів для залучення іноземних інвестицій. Важливими кроками у цьому напрямі є:

- зміцнення антикорупційних інституцій;
- прозоре проведення тендерів;
- посилення відповідальності за корупційні правопорушення.

6. Створення спеціальних економічних зон

Законодавче впровадження спеціальних економічних зон (СЕЗ) з пільговими умовами для інвесторів, такими як податкові знижки та митні пільги, може стимулювати іноземні вкладення у стратегічно важливі галузі.

7. Інтеграція з міжнародними інституціями

Залучення іноземних інвестицій значною мірою залежить від співпраці з міжнародними фінансовими організаціями, такими як Світовий банк, Міжнародний валютний фонд, Європейський банк реконструкції та

розвитку. Інституційне середовище має сприяти використанню їхніх інструментів для розвитку інвестиційних проектів.

Покращення інституційного та правового середовища є багатовекторним процесом, що вимагає системних зусиль уряду, бізнесу та міжнародної спільноти. Впровадження прозорих та стабільних механізмів регулювання, зниження адміністративних бар'єрів та ефективна боротьба з корупцією сприятимуть створенню привабливого інвестиційного клімату.

Залучення іноземних інвестицій є важливим фактором економічного зростання будь-якої країни. Проте ключову роль у цьому процесі відіграють умови, які створюються для інвесторів, зокрема інституційне та правове середовище. Для України вдосконалення цих складових є критично важливим з огляду на потребу залучати капітал для розвитку інфраструктури, промисловості та технологій.

Покращення інституційного та правового середовища є ключовим напрямом вдосконалення механізму залучення іноземних інвестицій. Це потребує комплексного підходу, що включає реформу судової системи, цифровізацію державних послуг, забезпечення прозорості та адаптацію до міжнародних стандартів. Ефективні дії у цьому напрямі дозволять Україні підвищити свою привабливість для інвесторів, що, у свою чергу, сприятиме економічному зростанню та створенню нових робочих місць.

3.2. Створення стимулів для іноземних інвесторів

Успішне залучення іноземних інвестицій залежить від чіткої стратегії, орієнтованої на інноваційний та науково-дослідницький сектор економіки [46]. Це включає:

- Моніторинг процесу залучення інвестицій на державному рівні для ефективного оцінювання результатів.

- Розробка системи індикаторів, що дозволяє оцінити ефективність залучення іноземних інвестицій в інноваційний сектор.

- Постійний моніторинг технологічної структури та інноваційних компонентів іноземних інвестицій, що надходять в Україну, дозволяє швидко коригувати політику та зберігати актуальність стратегії.

2. Використання фінансових і фінансових стимулів

Іноземні інвестиції, орієнтовані на інновації, вимагають застосування фінансових та фінансових стимулів. Це може включати:

- Створення спільної робочої групи для розробки фінансових стимулів для інноваційної діяльності, а також визначення мінімальних вимог для отримання пільг (наприклад, мінімальний обсяг інвестицій або кількість робочих місць).

- Запровадження державних програм для стимулювання створення спільних науково-дослідницьких центрів (R&D) з іноземними компаніями. Важливо, щоб ці програми забезпечували забезпечення пільг тільки за умов створення достатнього обсягу інвестицій і створення робочих місць.

3. Маркетингові програми та ініціативи для покращення інвестиційного іміджу

Запровадження маркетингових програм для позиціонування України як привабливого місця для інноваційної діяльності та наукових досліджень є важливим елементом для залучення інвестицій. Для цього пропонується:

- Проведення міжнародного форуму для підвищення обізнаності про інвестиційний потенціал України, що дозволить залучити міжнародні компанії.

- Створення маркетингової кампанії, що популяризує Україну як місце для інноваційних і науково-дослідницьких проектів міжнародних компаній.

Ці заходи повинні стати основою для системного залучення іноземних інвестицій у технологічний сектор України, що дозволить не лише покращити економічний стан, але й сприятиме інноваційному розвитку країни.

Залучення іноземних інвесторів є важливим кроком для стимулювання економічного зростання, модернізації виробництва, розвитку інфраструктури та створення нових робочих місць. Для цього країна повинна пропонувати інвесторам вигідні умови, які мінімізують ризики, збільшують прибутковість і забезпечують стабільність [50].

Основні види стимулів для іноземних інвесторів

1. Податкові стимули

- Зниження податку на прибуток: пільгові ставки для нових інвесторів або інвестицій у стратегічні галузі.
- Податкові канікули: звільнення від сплати податку на певний період (наприклад, перші 5 років).
- Звільнення від ПДВ та мита: на імпорт обладнання, сировини чи технологій для виробництва.
- Пільги для спеціальних економічних зон (СЕЗ): у цих зонах пропонуються податкові привілеї, спрямовані на стимулювання інвестицій у конкретних регіонах.

В Україні діють індустриальні парки, наприклад у Львівській області, які пропонують пільги та інфраструктурну підтримку для інвесторів у сфері машинобудування та харчової промисловості.

3. Фінансова підтримка

- Гранти та субсидії: надаються для розвитку стратегічно важливих проєктів.
- Кредити з пільговими умовами: держава може пропонувати фінансування з низькими процентними ставками.

- Державні гарантії: забезпечують захист інвестицій у разі політичних чи економічних ризиків.

У Німеччині компанії, які інвестують у відновлювану енергетику, отримують гранти та субсидії на встановлення вітрових та сонячних електростанцій.

4. Адміністративні стимули

- Скорочення бюрократичних процедур: запровадження електронного урядування для спрощення процесу реєстрації бізнесу, отримання дозволів тощо.

- Прискорена реєстрація компаній: мінімізація часу та кількості процедур для запуску бізнесу.

- Спрощення митних процедур: особливо важливо для інвесторів, які ввозять обладнання або матеріали.

В Естонії реєстрація нового підприємства онлайн займає менше години, що зробило країну одним із лідерів за легкістю ведення бізнесу.

5. Захист прав інвесторів

- Гарантії непорушності прав власності.
- Можливість вирішення спорів у міжнародних арбітражах.
- Укладення двосторонніх угод про захист інвестицій із країнами-партнерами.

В Україні: для підвищення довіри інвесторів важливо зміцнити судову систему, забезпечити прозорість рішень і надати механізми швидкого розв'язання спорів.

6. Програми розвитку людського капіталу

- Навчання та перекваліфікація: програми підготовки працівників для нових підприємств.

- Освітні ініціативи: розвиток професійної освіти в галузях, де очікуються інвестиції.

- Субсидії на навчання: покриття частини витрат на навчання для компаній-інвесторів.

У Чехії уряд співпрацює з компаніями для запуску програм професійного навчання в машинобудуванні та ІТ.

Україна має значний потенціал для залучення іноземних інвестицій, особливо у таких сферах:

- Сільське господарство та переробка: надання пільг для проєктів, спрямованих на розвиток агропромислового комплексу.
- ІТ та інновації: створення технологічних хабів із пільговими умовами.
- Енергетика: пільги для інвесторів у відновлювані джерела енергії.

Для успішного залучення іноземного капіталу Україна повинна комплексно підходити до створення стимулів, забезпечуючи одночасно правовий захист, прозорість, інфраструктурну підтримку та економічні переваги для інвесторів. Стимули для іноземних інвесторів є основою для створення сприятливого інвестиційного клімату. Їх впровадження дозволяє залучати новий капітал, розвивати ключові галузі економіки та сприяти довгостроковій стабільності й конкурентоспроможності країни.

Висновки

Залучення іноземних інвестицій є важливим фактором для забезпечення економічного зростання України, оскільки іноземний капітал сприяє модернізації виробничих потужностей, розвитку інфраструктури,

технологічному прогресу та зростанню конкурентоспроможності національної економіки. Інвестиції є критично важливими для розвитку інноваційних секторів та забезпечення економічної стабільності.

Іноземні інвестиції можуть бути класифіковані за різними критеріями, зокрема за видами (прямі, портфельні), формами (грошові кошти, цінні папери, інтелектуальна власність) та об'єктами інвестування. Прямі інвестиції мають довгостроковий характер і спрямовані на створення або розвиток підприємств, що забезпечує прямий вплив на економіку приймаючої країни. Портфельні інвестиції, в свою чергу, здебільшого не дають інвестору контролю над компанією, але створюють значний фінансовий потік.

Певні фактори сприяють або стримують залучення іноземних інвестицій в Україні. Основними з них є політична та економічна стабільність, рівень правової захищеності інвесторів, а також наявність стимулів для розвитку інвестиційного середовища. Крім того, важливим фактором є геополітична ситуація, що впливає на загальний інвестиційний клімат країни.

Основними перешкодами для іноземних інвесторів в Україні є недостатня захищеність прав власності, відсутність прозорості в судовій та податковій системі, корупція, а також відсутність стабільних економічних та політичних умов. Це знижує рівень довіри до українського ринку і призводить до зменшення обсягів іноземних інвестицій.

Для покращення інвестиційного клімату в Україні необхідно провести низку реформ. По-перше, важливо вдосконалити правове середовище, забезпечивши надійний захист інвестицій та посилення прозорості правових процедур. По-друге, необхідно створити додаткові фінансові та фіскальні стимули для іноземних інвесторів, що дозволять зменшити ризики та підвищити привабливість українського ринку. Це

також включає розробку механізмів, що стимулюють інвестиції в інноваційні та науково-дослідницькі проекти.

Останнім важливим аспектом є активне просування України на міжнародній арені через маркетингові кампанії, форуми та інші заходи, що допоможуть підвищити рівень обізнаності іноземних інвесторів про інвестиційні можливості в Україні. Це сприятиме створенню позитивного іміджу України як привабливої країни для інвестицій, що в свою чергу залучить більший потік іноземного капіталу.

З урахуванням поточних реформ, створення сприятливих умов для інвесторів і покращення правової та політичної ситуації в країні, перспектива залучення іноземних інвестицій в Україні є обнадійливою. Однак для досягнення значних результатів необхідно продовжувати вдосконалення інвестиційної політики та інвестиційного клімату, що дозволить Україні стати однією з найбільш привабливих країн для іноземних інвестицій в регіоні. Залучення іноземних інвестицій є одним із ключових факторів для економічного розвитку України. Однак для ефективного залучення інвестицій необхідно вдосконалювати правову, економічну та політичну ситуацію, створювати належні фінансові стимули та інфраструктуру, що зробить країну привабливою для інвесторів.

Список використаних джерел

1. Criscuolo P. R&D Internationalisation and Knowledge Transfer: Impact on MNEs and their Home Countries / P. Criscuolo [Електронний

ресурс]. – Режим доступу: [http://www.merit.unu.edu/publications /phd/PCriscuolo. pdf](http://www.merit.unu.edu/publications/phd/PCriscuolo.pdf).

2. Dodd D. Security Analysis: Principles and Technique / B. Graham [Електронний ресурс].– Режим доступу: [http://www.ebooksdownloadfree.com/ Business-Finance-Jobs /Security-Analysis-Principles-and- Technique- 2-Edi tion - BI18626.html](http://www.ebooksdownloadfree.com/Business-Finance-Jobs/Security-Analysis-Principles-and-Technique-2-Edition-BI18626.html).

3. Giroud A. Heterogeneous FDI in transition economies – a novel approach to assess the developmental impact of backward linkages / A. Giroud, B. Jindra, P. Marek // World Development. – 2017. – Vol. 7. – № 10. – P. 2206–2220.

4. Wurl H. J., Mayer J. H. Balanced Scorecard und industrielles Risikomanagement. Möglichkeiten zur Intergration // Klingebiel N. Performance Measurement & Balanced Scorecard. München, 2001. - 411 p.

5. Більський І.Д. Особливості процесу розроблення інвестиційної стратегії аграрного виробництва / І.Д. Більський, Р.П. Дудяк // Науковий вісник Національного лісотехнічного університету України: Зб. наук. праць. – Львів. НЛТУУ. – 2008, вип. 18.3. – С. 192 – 197.

6. Бирка М.І. Розвиток системи залучення прямих іноземних інвестицій на підприємства: дис.. канд. екон. наук: спец. 08.00.04. - Л., 2016. - 271 с.

7. Бойко О. С. Теоретико-методичні підходи до оцінки потенціалу модернізації як основи стратегії модернізації підприємства [Електронний ресурс] / О. С. Бойко, Л. М. Гейко // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. - 2014. - № 3(3). - С. 195-199. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vchnu_ekon_2014_3\(3\)_43](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vchnu_ekon_2014_3(3)_43)

8. Браславська О. В. Оцінка виробничого потенціалу підприємств хімічної промисловості з позиції інноваційних можливостей [Електронний ресурс] / О. В. Браславська // Вісник Одеського

національного університету. Серія : Економіка. - 2016. - Т. 21, Вип. 9. - С. 45-49. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vonu_econ_2016_21_9_11

9. Валінкевич Н.В. Організаційно-економічна модернізація підприємств харчової промисловості [Текст] : автореф. дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.04 / Валінкевич Наталія Василівна ; Нац. ун-т харч. технологій. - Київ, 2015. - 42 с.

10. Васюренко В. А. Оцінка економічного потенціалу підприємства [Електронний ресурс] / В. А. Васюренко // Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер. : Економічні науки. - 2016. - Вип. 17(1). - С. 51-54. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhdu_en_2016_17\(1\)_14](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhdu_en_2016_17(1)_14)

11. Вовченко О. Л. Інвестиції: економічна сутність та форми / О. Л. Вовченко // Актуальні проблеми економіки. – 2004. - №6. – С. 18-23.

12. Гнедов К. М. Формування системи інвестування підприємств в умовах ринкових відносин: автореф. канд. дис. / К. М. Гнедов. – Донецьк: ДонДУЕТ ім. М.Туган-Барановського, 2003. – 23 с.

13. Гончаров А. Б. Інвестування : навчальний посібник / А. Б. Гончаров;Мін-во освіти і науки України, Харківський держ. економ. ун-т. – Х. : Інжек, 2004. – 240 с.

14. Губський Б. В. Інвестиційні процеси в глобальному середовищі – К., 2008. – 419 с. 22. Дорошук Г. А. Формування та оцінка потенціалу стратегічних змін на підприємстві [Електронний ресурс] / Г. А. Дорошук, Г. О. Граціотова // Бізнес Інформ. - 2018. - № 8. - С. 191-197.

15. Драган О. І. Оцінка інтелектуального потенціалу при формуванні конкурентних переваг підприємства[Електронний ресурс] / О. І. Драган, Ю. М. Гринюк // Наукові праці Національного університету харчових технологій. - 2018. - Т. 24, № 3. - С. 79-87. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npnukht_2018_24_3_11

16. Дробот Н. Інвестиційна стратегія підприємства: засади і особливості її формування в сучасних умовах / Н. Дробот // Регіональна економіка. — 2014. — №1. — С. 63-69.

17. Дука А.П. Теорія та практика інвестиційної діяльності: навч. посібн. / А.П. Дука. — К.: Вид-во «Каравела», 2007. — 236 с.

18. Ермасова Н. Б. Риск-менеджмент организации: учеб.-практ. пособие. М.: Дашков и К, 2009. - 319 с.

19. Зайкіна Т.А. Формування інвестиційної стратегії ТНК / Т.А. Зайкіна // Економічний часопис. — 2016. - № 11. — С. 33-39.

20. Закон України «Про акціонерні товариства» від 17.09.2008 р. № 514-VI.

21. Інвестування: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. / А. А. Пересада, О. О. Смірнова, С. В. Онікієнко, О. О. Ляхова. — К.: КНЕУ, 2001. — 251 с.

22. Капінос М.С. Форсайтні методи дослідження як інструмент визначення конституційного устрою / М.С. Капінос // Вісник НАДУ. — 2. — 2014. - С. 18–28.

23. Коваленко С. О. Інвестиційний клімат в Україні та напрями його покращення / С. О. Коваленко // Вісник економіки транспорту і промисловості. — 2012. — № 38. — С. 366–368.

24. Коритько Т. Ю. Оцінка інвестиційного потенціалу підприємства [Електронний ресурс] / Т. Ю. Коритько, О. М. Крук // Вісник Донбаської державної машинобудівної академії. - 2015. - № 2. - С. 93-96. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vddma_2015_2_18

25. Краснокутська Ю. М. Комплексна оцінка інноваційного потенціалу машинобудівних підприємств [Електронний ресурс] / Ю. М. Краснокутська // Вісник Запорізького національного університету. Економічні науки. - 2014. - № 1. - С. 32-40. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vznu_eco_2014_1_6

26. Кузьминчук Н. В. Оцінка рівня та реалізації ресурсно-діяльнісного потенціалу підприємств машинобудування [Електронний ресурс] / Н. В. Кузьминчук, О. Ю. Терованесова // Бізнес Інформ. - 2016. - № 12. - С. 154-159. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2016_12_26

27. Лаптева В. В. Оцінка потенціалу промислового підприємства в інноваційному розвитку [Електронний ресурс] / В. В. Лаптева // Ринкова економіка: сучасна теорія і практика управління. - 2015. - Т. 2, вип. 1. - С. 112-119. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/rectpu_2015_2_1_15

28. Малютін О. К. Концепція поліпшення інвестиційного клімату в Україні / О.К. Малютін // Фінанси України. — 2008. — № 11 (156). — С. 65-74.

29. Мартиненко В. П. Оцінка виробничого потенціалу підприємства [Електронний ресурс] / В. П. Мартиненко, В. В. Усатюк // Підприємництво та інновації. - 2015. - Вип. 1. - С. 48-54. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pidinno_2015_1_9

30. Матвієнко П.В. Покращення інвестиційного клімату - пріоритетне завдання державного управління / П.В. Матвієнко // Інвестиції: практика та досвід. - 2007. - №1. - С. 10.

31. Матросов О.Д. Оцінка та розвиток інноваційного потенціалу підприємства [Електронний ресурс] / О. Д. Матросов, В. І. Омельченко // Вісник Національного технічного університету "ХПІ". Серія : Актуальні проблеми розвитку українського суспільства. - 2016. - № 13. - С. 79-80. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vsriaks_2016_13_26

32. Мельник В. В. Міжнародна інвестиційна діяльність : [навч. посіб.] / В. В. Мельник. – Тернопіль : Карт-бланш, 2003. – 249 с.

33. Модель Міллера - Орра [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://studme.com.ua/1420101910143/finansy/model_millera_orra.htm.

34. Навроцький Н. О. Оцінка ефективності використання ресурсного потенціалу підприємства [Електронний ресурс] / Н. О. Навроцький // Міжнародний науковий журнал "Інтернаука" . - 2017. - № 1(2). - С. 97-101. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnj_2017_1\(2\)_22](http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnj_2017_1(2)_22)

35. Панасенко Г. О. Особливості взаємодії фінансових посередників на шляху поліпшення інвестиційних процесів в Україні та ключові фактори їх успіху / Г. О. Панасенко // Вісник НБУ. – 2010. – № 5. – С. 16-22.

36. Панухник Я. Г. Модернізація технологій управління підприємством у муніципальній економічній системі [Текст] : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.04 / Панухник Яна Геннадіївна ; Терноп. нац. техн. ун-т ім. Івана Пулюя. - Тернопіль, 2015. - 24 с

37. Пепа Т. Потенціал модернізації як базис ефективного соціальноекономічного розвитку країни в контурі відтворювальних процесів [Електронний ресурс] / Т. Пепа, Л. Чернюк // Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету. Серія : Економічні науки. - 2017. - Вип. 44(1). - С. 42-49. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Znpchdtu_2017_44\(1\)_7](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Znpchdtu_2017_44(1)_7)

38. Пересада А .А. Управління інвестиційним процесом / А. А. Пересада. – К.: Лібра, 2002. – 472 с.

39. Пересада А. А. В. Інвестиційний аналіз : підручник / А. А. Пересада, Ю. М. Коваленко, В. Онікієнко. – К. : КНЕУ, 2003. – 485 с.

40. Перконос П. П. Особливості розвитку інститутів спільного інвестування в Україні на етапі відновлення національної економіки / П. П. Перконос // Формування ринкових відносин в Україні. – 2010. – № 5. – С. 49- 54.

41. Потрашкова Л. В. Оцінка потенціалу підприємства в умовах ризику та невизначеності [Електронний ресурс] / Л. В. Потрашкова //

Управління розвитком. - 2015. - № 2. - С. 81-86. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Uproz_2015_2_16

42. Савоніна Н. С. Модернізація організування виробничої діяльності приладобудівних підприємств [Текст] : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.04 / Савоніна Надія Степанівна ; Приват. ВНЗ "Львів. ун-т бізнесу та права". - Львів, 2017. - 20 с.

43. Савчук Н. Стан інвестиційного клімату України та напрями його покращення / Н. Савчук // Науковий вісник «Демократичне врядування». — 2011. — № 8. — С. 49–56. 59. Салун М.М. Відтворення та модернізація ресурсного потенціалу підприємства: автореф. дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.04 / Салун Марина Миколаївна; Харків. нац. екон. ун-т ім. Семена Кузнеця. - Харків, 2015. - 36 с.

44. Семенова Т.В. Оцінка ефективності використання ресурсного потенціалу підприємства [Електронний ресурс] / Т. В. Семенова, Т. Є. Гуменюк // Причорноморські економічні студії. - 2018. - Вип. 29(1). - С. 123- 126. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/bses_2018_29\(1\)_27](http://nbuv.gov.ua/UJRN/bses_2018_29(1)_27)

45. Стратегія інвестування виробництва (на прикладі харчової промисловості): автореф. канд. дис. / Н. Б. Загородня; НАН України інститут економіки. – К., 2003. – 20 с.

45. Третяк Н.М. Фактори формування інвестиційного клімату в Україні / Н.М.Третяк // Фінансовий простір. – №3 (11). – 2013.- С. 165-170.

46. Удалих О.О. Управління інвестиційною діяльністю підприємства: Навч. посіб. / О.О. Удалих. – К.: Центр навч. літ-ри, 2006. – 292 с.

47. Федоренко В. Г. Інвестування : [підручник] / В. Г. Федоренко. – К. : Алерта, 2006. – 443 с.

48. Фіщенко О.М. Формування інвестиційної стратегії на промислових підприємствах / О.М. Фіщенко // Активізація та підвищення ефективності інвестиційних процесів в Україні: Всеукраїнська науково-

практична конференція студентів і молодих вчених. Донецьк, 1-2 квітня, 2010 р. – Донецьк: ДВНЗ «ДонНТУ», 2010. – С. 74 – 79.

49. Формування фінансового потенціалу інвестиційної діяльності в економіці України: монографія / [М. І. Крупка, Д. В. Ванькович, Н. Б. Демчишак, М. І. Кульчицький]. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2011. – 404 с.

50. Халиков М.А., Анциборко К.В. Оптимальная структура производственного капитала компании // Вестник Российского экономического университета им. Г.В. Плеханова. – 2007. – № 5. – С. 71–83.

51. Харитонов І.Г. Особливості інвестиційної стратегії міжнародної компанії / І.Г. Харитонов, Д.Є. Ширко // Регіональна економіка. – 2014. - № 4. – С. 17-24.

52. Худавердієва В. А. Стратегія залучення іноземних інвестицій у економіку України / В. А. Худавердієва // Фінанси України. – 2010. – № 6. – С. 62-71.

53. Цісик Н.В. Проблема залучення іноземних інвестицій в економіку України / Цісик Н.В. К., – 2006. – С. 10.

54. Чернова Г. В., Кудрявцев А. А. Управление рисками: учеб. пособие. М.: ТК Велби, изд-во Проспект, 2005. - 428 с.

55. Чорна М. В. Сучасні підходи до визначення інвестиційної політики підприємства / М. В. Чорна, С. Смоліус // Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг. — Х., 2006. — Вип.1 (3). – С. 238-244.

56. Шимшир'ян Г. В. Управління інвестиційною діяльністю / Г. В. Шимшир'ян // Економіка та держава. – 2006. - № 4. – с. 32-33.

57. Шинкарук Л.В. Інституційні засади капіталоутворення в Україні / Л.В. Шинкарук // Економічна теорія. — 2007. — № 3. — С. 72—85.

58. Штанько Л.О. Процес планування ефективної інвестиційної стратегії підприємства / Л.О. Штанько // Проблеми системного підходу в економіці: Зб. наук. праць. – Київ, 2009 р. – С. 65-67.

59. Ястремська О.М. Інституціональні моделі взаємодії економічних агентів у процесі інвестування / О.М. Ястремська // Вісник ДонНТУ. — 2006. — Випуск 103-1. — С. 144-150.

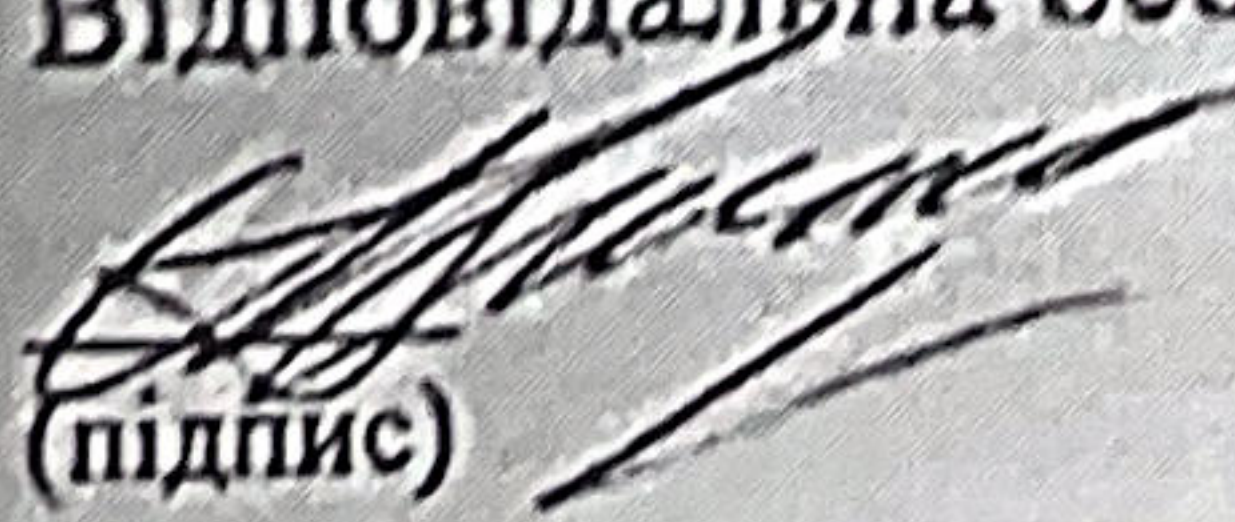
60. Яценко А. В. Формування інвестиційної політики зі стратегічних позицій розвитку України / А. В. Яценко // Інвестиції: практика та досвід. — 2010. — № 8. — С. 12-17.

Навчально-науковий інститут економічної безпеки та митної справи
Кафедра економіки та економічної безпеки

ДОВІДКА
Про перевірку кваліфікаційної роботи (проекту)
на академічний плагіат

№ з/п 1	ПІБ автора твору	2 курсу, групи МЕМ-23-1, <u>Дриняев Антон Юрійович</u>
2	ПІБ наукового керівника	д.е.н, професор, Белінська Яніна Василівна
3	Тип роботи, що перевіряється (курсова, кваліфікаційна робота (проект))	Кваліфікаційна робота
4	Тема роботи	<u>Механізм залучення іноземних інвестицій в економіку України</u>
5	Рік написання	2024 рік
6	Оригінальний текст у роботі складає %	80,69 %
7	Схожість %	19,31 %
8	Цитати %	0,38 %

Відповідальна особа кафедри

(підпис)

Тетяна Гавришук
(Ім'я Прізвище)

Відгук керівника кваліфікаційної роботи

Випускна кваліфікаційна робота студента гр МЕМ 23-1 Дриняєва Антона Юрійовича на тему: «Механізм залучення іноземних інвестицій в економіку України» виконана вчасно та на належному теоретичному та практичному рівнях; має необхідну кількість аналітичного матеріалу для дослідження проблематики. Відповідає встановленим, до таких видів робіт, нормам.

До недоліків можна віднести: відсутність прогнозу надходження іноземних інвестицій, а також незначні порушення при оформленні роботи, зокрема при посиланнях на джерела інформації та оформленні літературних джерел та описовість. Однак, дані зауваження суттєво не впливають на якість випускної кваліфікаційної роботи студента групи МЕМ 23-1 Дриняєва А. Ю..

Випускна кваліфікаційна робота А. Ю.Дриняєва рекомендується до захисту з позитивною оцінкою .

Керівник кваліфікаційної роботи

О. В.Коляда

Висновок кафедри про кваліфікаційну роботу Кваліфікаційна робота здобувача вищої освіти

після попереднього захисту розглянута на засіданні кафедри економічної політики, маркетингу та бізнес-аналітики , протокол від « 8 » 01 2025 № 1 допущена/не допущена до захисту на екзаменаційній комісії.

Завідувач кафедри

Т. М. Паянок

РЕЦЕНЗІЯ

на випускню кваліфікаційну роботу

здобувача вищої освіти ДПУ

Дриняєва Антона Юрійовича

на тему: «Механізм залучення іноземних інвестицій в економіку України»

Актуальність теми. Надходження капіталу та його ефективне використання може стати одним з визначальних факторів розвитку країни. Оскільки Україна наразі знаходиться у стані війни, актуальним є розробка ефективного механізму залучення іноземних інвестицій в економіку нашої країни.

Наукова новизна. Проведено теоретичне дослідження механізму залучення іноземних інвестиційної діяльності в Україні в сучасних умовах.

Якість проведеного аналізу проблеми, текстового та табличного матеріалу. Проведений аналіз теоретичного та статистичного матеріалу відповідає встановленим вимогам та в повній мірі розкриває поставлені у вступі завдання. У випускній роботі в достатній мірі наочно зображені тенденції та динаміка розвитку предмету дослідження.

Обґрунтованість пропозицій і висновків та їх практична цінність у роботі підприємства, установи, організації, МФУ України. В роботі описаний механізм залучення іноземних інвестицій в Україну. Теоретичні висновки та узагальнення, які викладені в роботі Дриняєва А.Ю. можуть бути використані для подальших досліджень з даного напрямку.

Наявність недоліків. До недоліків можна віднести, зокрема, описовість та, можливо, було б більш детально дослідити перспективи економічної ефективності іноземного інвестування в конкретних сферах економіки України. Однак зазначені недоліки суттєво не впливають на якість випускної кваліфікаційної (дипломної) роботи Дриняєва А.Ю..

Загальний висновок і оцінка роботи. Випускна кваліфікаційна (дипломна) робота студента групи Мем 23-1 Дриняєва Антона Юрійовича на тему: «Механізм залучення іноземних інвестицій в економіку України» - відповідає встановленим вимогам та рекомендується до захисту (кількість балів за роботу -4).

Рецензент

Г. С. Мельничук, к.е.н., доцент,
заступник декана факультету
фінансів та цифрових технологій ДПУ